

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 M. SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija

Anykščių rajono savivaldybės 2020 metų socialinių paslaugų planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“.

Rengiant Planą, taip pat vadovautasi Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Socialinių paslaugų katalogu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“, Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 „Dėl mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais.

Plano paskirtis – nustatyti socialinių paslaugų teikimo mastą ir rūšis Anykščių rajono savivaldybėje 2020 metams pagal gyventojų poreikius.

Plane nustatyti socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai atitinka:

1.1. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“, pagrindinį tikslą „Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika“, kryptį „Socialinės paramos plėtra ir skurdo bei socialinės atskirties įveikimas“ ir jos pagrindinius veiksmus „Įvykdyti socialinių paslaugų reformą, kuri apibrėžtų veiksmingesnius socialinių paslaugų organizavimo būdus, skatintų pačius paslaugų gavėjus ieškoti savipagalbos būdų, pertvarkytų paslaugų finansavimą, sukurtų bendrą socialinių paslaugų standartų, kokybės vertinimo ir kontrolės mechanizmą“, „Teikti prevencines ir reabilitacines socialines paslaugas socialinės atskirties grupėms, prievartą ir išnaudojimą patyrusiems, sergantiems priklausomybės ligomis, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir kitiems asmenims“, „Geriau panaudoti nevyriausybinių organizacijų išteklius ir gebėjimus socialinei paramai tobulinti“.

1.2. Septynioliktos Vyriausybės 2016–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, „darnaus žmogaus“ principą bei veiklos kryptis šeimos puoselėjimo ir sveikatos apsaugos srityse.

1.3. Anykščių rajono savivaldybės strateginio 2019–2025 metų plėtros plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-TS-337 „Dėl Anykščių rajono strateginio 2019–2025 metų plėtros plano patvirtinimo“, 3 prioritetą „Sumanios, sveikos, saugios, pilietiškos ir aprūpintos visuomenės kūrimas“ 3.3 tikslą „Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas“.

1.4. Anykščių rajono savivaldybės 2020–2022 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-8 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės 2020–2022 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“, 5 programą „Palankios socialinės aplinkos kūrimas“.

Identifikuojant Anykščių rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, remtasi Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės skelbiamais duomenimis, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus kaupiamais duomenimis, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus Anykščių rajone (toliau – Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Anykščių rajone) bei socialines paslaugas teikiančių

įstaigų/organizacijų pateiktais duomenimis.

Šiame Plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai

2.1. Užtikrinti nestacionarių socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams bei plėtoti nestacionarias socialines paslaugas kaip alternatyvą stacionarių socialinių paslaugų įstaigų paslaugoms.

2.2. Užtikrinti esamo ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų poreikio tenkinimą rajono gyventojams.

2.3. Gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę bei užtikrinti informacijos apie socialines paslaugas prieinamumą gyventojams.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų plano rengėjų vardai, pavardės	Darbovietė	Pareigų pavadinimas
1.	Ieva Gražytė	Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Vedėja
2.	Jonė Baronaitė	Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Vedėjo pavaduotoja
3.	Laura Bužinskienė	Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Ekonomistė

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis:

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius
1	2	3
1.	Gyventojų skaičius*	23 602
	iš jų:	
1.1.	mieste	9 546
1.2.	kaime	14 056
	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai*	7 016
2.2.	suaugę asmenys su negalia** (bendras invalidumo, netekto darbingumo, šalpos neįgalumo pensijos gavėjų skaičius)	2 291
2.3.	vaikai*	3 256
2.4.	vaikai su negalia**	132
2.5.	vaikai, patiriantys socialinę riziką**	303
3.	Socialinę riziką patiriančios šeimos**	140
4.	Vaikų skaičius socialinę riziką patiriančiose šeimose**	279

* 2019 m. pradžios duomenys, šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt) ** 2020 01 01 duomenys, šaltiniai: Socialinės paramos skyrius, Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Anykščių rajone, Anykščių rajono Socialinių paslaugų centras, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Anykščių skyrius.

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

4.2.1. Negalia

Anykščių rajono savivaldybėje 2019 m. gyveno 2 423 neįgalūs asmenys, iš jų – 132 vaikai. Neįgalūs asmenys rajone sudarė 10,3 proc. visų rajono gyventojų (2018 m. 10,9 proc., 2017 m. – 11 proc.). Neįgalių asmenų skaičius rajone mažėja, tačiau taip pat mažėja ir bendras gyventojų skaičius, todėl neįgalių asmenų procentas rajone nors ir labai nežymiai mažėja, bet vis dar išlieka didelis.

Negalia sąlygoja poreikį pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams, asmeninio asistento ir kitoms paslaugoms.

4.2.2. Visuomenės senėjimas

2019 m. šalies mastu, Anykščių rajono savivaldybė buvo antra pagal demografinį senatvės koeficientą (pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) (1 lentelė). 2018 m. Anykščių rajono savivaldybės demografinis senatvės koeficientas buvo lygus 242, 2017 m. – 240, 2016 m. – 238.

1 lentelė. Savivaldybės pagal demografinį senatvės koeficientą, 2019 m.

Eil. Nr.	Savivaldybės	Rodiklis
1.	Ignalinos rajono	251
2.	Anykščių rajono	241
3.	Molėtų rajono	210
4.	Zarasų rajono	206
5.	Varėnos rajono	204

Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

2019 metų pradžioje Anykščių rajone gyveno 7 016 pensinio amžiaus žmonių. Tai sudaro 29,7 procentus bendro Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus. Santykinė pensinio amžiaus gyventojų dalis yra didesnė už apskrities vidurkį bei gerokai didesnė už šalies vidurkį (2 lentelė).

2 lentelė. Pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus 2010–2019 m. palyginimas

Metai	Pensinio amžiaus gyventojai Anykščių rajono savivaldybėje		Pensinio amžiaus gyventojai Utenos apskrityje		Pensinio amžiaus gyventojai Lietuvoje	
	Bendras skaičius	proc.	Bendras skaičius	proc.	Bendras skaičius	proc.
2019	7 016	29,7	34 835	27,4	624 960	22,4
2018	7 169	29,7	35 274	27,2	630 522	22,4
2017	7 367	29,4	35 834	26,8	637 244	22,3
2016	7 551	29,3	36 421	26,5	644 710	22,3
2015	7 781	29,5	37 008	26,4	652 675	22,3
2014	7 953	29,6	37 635	26,4	659 704	22,4
2013	8 129	29,6	38 272	26,3	667 102	22,5
2012	8 322	29,6	38 777	26,0	673 010	22,4
2011	8 174	27,0	37 601	23,0	650 259	20,0
2010	8 143	26,2	36 779	21,9	627 121	18,8

Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

Dažniausiai senyvo amžiaus asmenims reikalingos pagalbos į namus, socialinės globos paslaugos, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas ir kt.

4.2.3. Alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas

Šis veiksnys lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą socialinę riziką patiriančių asmenų grupei. Socialinėmis paslaugomis (tokiomis kaip socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, intensyvi krizių įveikimo pagalba ir kt.) galima sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes vaikams ir šeimoms, socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims bei užkirsti kelią šių problemų atsiradimui.

Asmenims, vartojantiems alkoholį, narkotines, psichotropines ir kitas medžiagas, itin reikalingos nakvynės namų, psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų paslaugos, psichosocialinė pagalba.

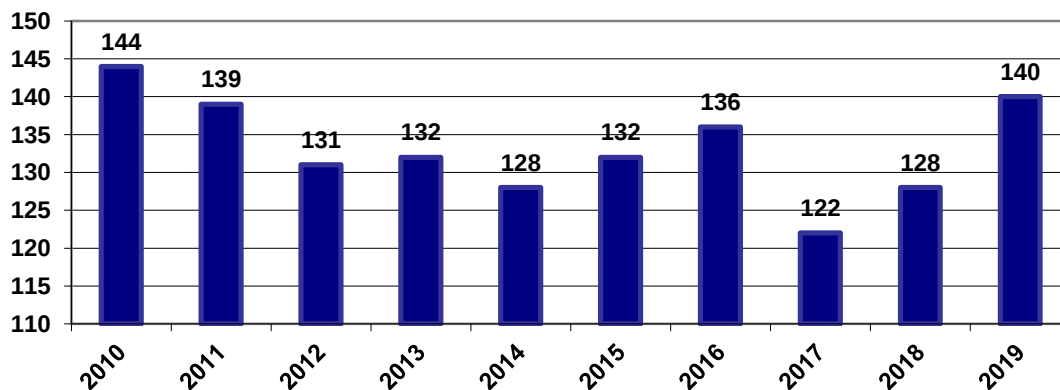
4.2.4. Socialinių įgūdžių stoka

Socialinę riziką patiriančiose šeimose stokojama socialinių įgūdžių prižiūrint ir auklėjant vaikus. Vaikai, augę socialinę riziką patiriančiose šeimose, taip pat dažnai stokoja šių įgūdžių, mėgdžioja savo tėvų asocialaus elgesio būdus. Socialinę riziką patiriančių asmenų grupei priskiriamiems suaugusiems asmenims, dažniausiai turintiems įvairių priklausomybių, taip pat trūksta socialinių įgūdžių. Daugelis vaikų, netekusių tėvų globos ir praradusių galimybę gyventi šeimoje, irgi susiduria su šia problema.

Nuo 2018 metų liepos 1 d. panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita. Nuo 2018 m. liepos 1 d. socialinę riziką patiriančioms šeimoms numatyta tvarka paskiriamas atvejo vadybininkas, kuris sudaro individualų pagalbos šeimai planą, pagal kurį teikiamos socialinės paslaugos ir pagalba šeimai. Nepaisant visų pasikeitimų socialiniai darbuotojai, šeimoms, kurios iki 2018 m. birželio 30 d. buvo įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą, privalo užtikrinti teikiamą socialinę priežiūrą ir tęsti darbą su jomis.

2019 m. pabaigoje Anykščių rajone buvo 140 šeimų, patiriančių socialinę riziką ir kurioms teikiamos socialinės paslaugos (1 diagrama), jose augo 279 vaikai.

1 diagrama. Socialinę riziką patiriančių šeimų, kurioms teikiamos socialinės paslaugos, skaičius Anykščių rajone 2010–2019 m.

Šaltiniai: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Anykščių rajono socialinių paslaugų centras

Statistikos departamento duomenimis, socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Anykščių rajone 2009–2014 m. mažėjo arba išliko panašus, o 2015 m. ir 2016 m. socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius didėjo. 2017 ir 2018 metais pastebimas šių šeimų skaičiaus sumažėjimas (3 lentelė). 2009–2012 m. socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Anykščių rajone mažėjo, kaip ir Molėtų rajono savivaldybėje. Kitose Utenos apskrities savivaldybėse socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius tuo laikotarpiu kito įvairiai. 2016 m. socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Anykščių rajono savivaldybėje buvo panašus, kaip ir 2015 m., tačiau didesnis nei 2014 m. Kitose Utenos apskrities savivaldybėse, išskyrus Molėtų rajono ir Utenos rajono savivaldybes, 2016 m. socialinę

riziką patiriančių šeimų skaičius, lyginant su 2015 m., mažėjo.

Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius kas metai kinta. Šeimų skaičius tai didėja, tai mažėja, bet vis tiek išlieka didelis. Dėl šios priežasties socialinių paslaugų poreikis socialinę riziką patiriančioms šeimoms Anykščių rajone išlieka aktualus.

3 lentelė. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Utenos apskrities savivaldybėse 2009–2018 m.

Savivaldybė	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Anykščių r. sav.	153	144	139	131	132	124	131	136	122	114
Ignalinos r. sav.	153	157	146	138	125	114	106	99	101	91
Molėtų r. sav.	161	144	140	137	126	117	107	113	106	101
Utenos r. sav.	156	164	169	186	174	163	159	169	166	150
Visagino sav.	82	84	82	87	74	81	82	80	96	96
Zarasų r. sav.	135	151	140	136	139	141	127	119	117	105

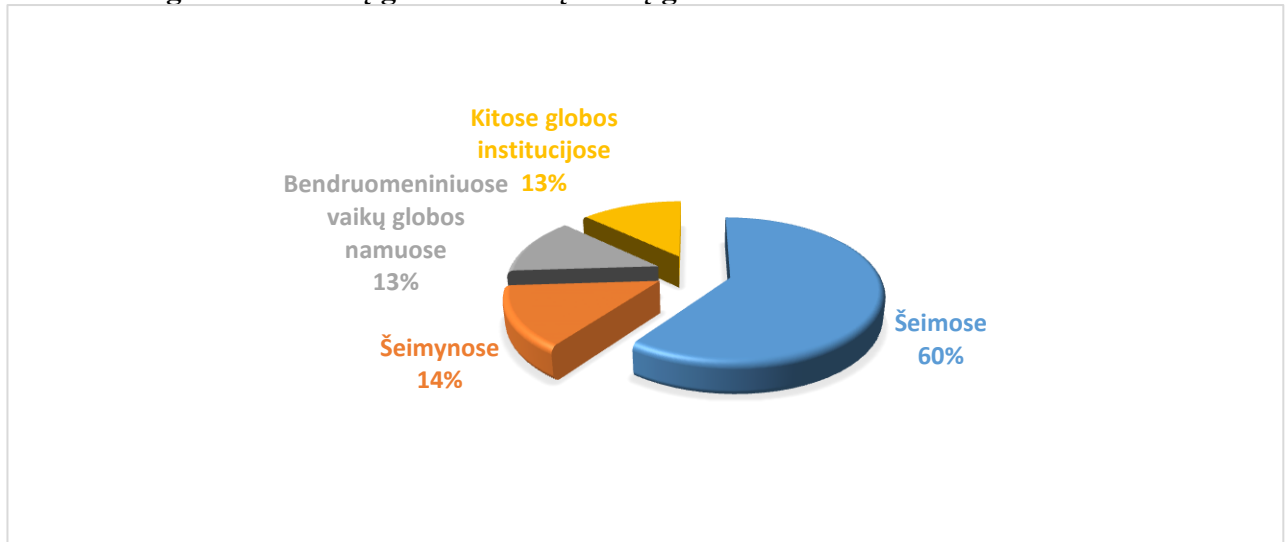
Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

Siekiant sukurti nepertraukiamai veikiančią vaiko teisių apsaugos sistemą, kuri užtikrintų vienodos praktikos, apsaugant ir ginant vaiko teises ir teisėtus interesus, formavimąsi ir taikymą valstybėje, savalaikį reagavimą į vaiko teisių pažeidimus ir operatyvų sprendimų priėmimą, nuo 2018 m. liepos 1 d. įsigaliojo nauja, vaikų interesus labiau apsaugosianti vaiko teisių apsaugos sistema. Šios pertvarkos esmė – sukurti bendrą ir aiškią sistemą, kuri padėtų greitai ir profesionaliai reaguoti į pranešimus apie vaikų teisių pažeidimus. Taip pat kryptingai dirbti su šeimomis, kuriose kyla problemos ar krizės, stiprinti globėjų paiešką ir pagalbą jiems, sukurti vienodą, atpažįstamą, draugišką vaikui tarnybos aplinką, ugdyti ir didinti visuomenės nepakantumą vaiko teisių pažeidimams.

Nuo 2018 m. liepos 1 dienos vykdomas nepertraukiamas, visą parą veikiantis vaiko teisių apsaugos užtikrinimas. Siekiant užtikrinti nepertraukiamą vaiko teisių apsaugą sukurti nauji įrankiai. Atsirado atvejo vadybininkai, kurie užtikrina operatyvaus pagalbos organizavimo vaikui ir šeimai inicijavimą ir koordinavimą. Taip pat veikia mobilios komandos, kurias sudaro psichologas, socialinis darbuotojas, specialistas, dirbantis su priklausomybę (-es) turinčiais ir kurios teikia pagalbą šeimai ir vaikui dėl nustatyto antrojo grėsmės vaikui lygio, paimto iš atstovų pagal įstatymą (tėvų). Visi vaiko teisių apsaugos specialistai vadovaujasi viena grėsmės vaikui lygio nustatymo tvarka.

Per 2019 m. gauti 186 pranešimai apie galimus vaiko teisių pažeidimus, vaikų atžvilgiu – 323, nes viename pranešime galėjo būti pranešama apie kelis vaikus. I grėsmės lygis nustatytas 171 vaikui, II grėsmės lygis – 12 vaikų. Su šiomis šeimomis dirbo mobilioji komanda bei buvo vykdoma atvejo vadyba.

2019 m. Anykščių rajono savivaldybėje buvo 91 be tėvų globos likęs vaikas iš jų: 54 buvo globojami šeimų ar asmenų, 13 – šeimynose, 12 – bendruomeniniuose vaikų globos namuose, 12 – kitose globos institucijose (2 diagrama). Per 2019 m. be tėvų globos liko 12 vaikų: 7 globojami šeimose, 2 – šeimynose, 3 – globos institucijoje.

2 diagrama. Be tėvų globos likusių vaikų globos struktūra 2019 m.

Šaltiniai: Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Anykščių rajone

Socialinės paslaugos, orientuotos į socialinių įgūdžių ugdymą ir lavinimą, socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir juose augantiems vaikams, vaikams augantiems globos įstaigose bei socialinę riziką patiriantiems asmenims yra labai aktualios.

4.2.5. Smurtas artimoje aplinkoje

Šeimos, tarp jų ir socialinę riziką patiriančios, patiria gausybę problemų. Viena iš jų – konfliktai, o neretai ir smurtas. Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Anykščių rajono policijos komisariato duomenimis, 2019 m. buvo gauta 582 pranešimai apie konfliktus artimoje aplinkoje. Pradėti 153 ikiteisminiai tyrimai dėl smurto artimoje aplinkoje. Tuo tarpu 2018 m. gauta 420 pranešimų ir pradėta 171 ikiteisminių tyrimų dėl smurto artimoje aplinkoje. Smurto artimoje aplinkoje aukomis tampa ne tik suaugę šeimos nariai, bet ir vaikai. Toks šeimyninių santykių nestabilumas daro neigiamą įtaką visiems šeimos nariams, o ypač šiose šeimose augantiems vaikams – jie neturi tinkamų sąlygų pozityviai socializacijai. Socialinės paslaugos yra vienas iš komponentų, kuris prisideda prie smurto ir konfliktų šeimoje mažinimo.

4.2.6. Nusikalstamumas

Anykščių rajono policijos komisariato duomenimis, 2019 m. Anykščių rajone nusikalstamumas lyginant su 2018 m. sumažėjo. 2019 m. įvykdytos 353 nusikalstamos veikos (iš jų nepilnamečiai įvykdė 13 nusikalstamų veikų), 2018 m. įvykdytos 407 nusikalstamos veikos (iš jų nepilnamečiai įvykdė 14 nusikalstamų veikų), 2017 m. įvykdytos 535 nusikalstamos veikos (iš jų nepilnamečiai įvykdė 17 nusikalstamų veikų), 2016 m. įvykdyta 401 nusikalstama veika (iš jų nepilnamečiai įvykdė 8 nusikalstamas veikas), 2015 m. įvykdyta 471 nusikalstama veika (iš jų nepilnamečiai įvykdė 22 nusikalstamas veikas).

Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyriaus, veikiančio Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje, duomenimis, per 2019 m. į jų tarnybos duomenų registrą buvo įtraukta 330 asmenų, iš jų – 28 moterys. Iš visų 2019 m. į tarnybos duomenų registrą įtrauktų asmenų, 11 asmenų lygtinai paleista iš pataisos įstaigų. Per 2019 m. į šios tarnybos duomenų bazę buvo įtraukta 11 nepilnamečių asmenų. Per 2019 m. į probacijos tarnybos duomenų registrą buvo įtraukta beveik 2 kartus daugiau asmenų nei per 2018 m., kai į registrą buvo įtraukti 175 asmenys.

Taikant efektyvius socialinio darbo metodus bei teikiant socialines paslaugas nusikalsti linkusiems suaugusiems asmenims bei nepilnamečiams, galima prisidėti prie nusikalstamumo mažinimo, nuteistųjų reintegracijos į visuomenę, prosocialaus elgesio skatinimo.

4.3. Kiti rodikliai

Vertinat socialinių paslaugų poreikį gyventojams taip pat svarbu atsižvelgti ir į

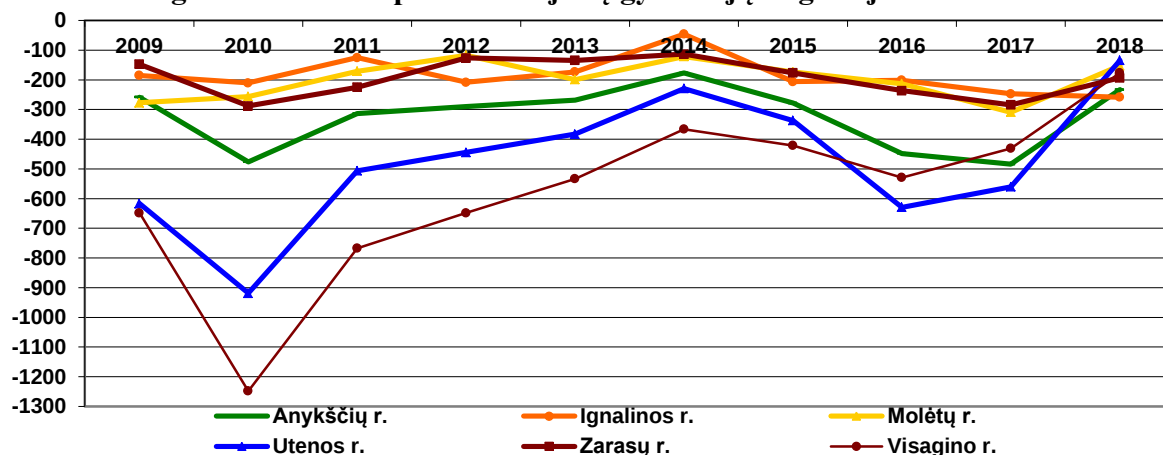
demografinius bei ekonominius rodiklius.

4.3.1. Migracija

Analizuojant gyventojų migraciją, remiamasi paskutiniais Statistikos departamento pateiktais duomenimis, kurie fiksuoja tik registruotas migracijos duomenis. Registruotos migracijos duomenys skiriasi nuo realaus gyventojų judėjimo.

Daugiausia emigruoja jauni darbingo amžiaus žmonės. Paskutinius 10 metų emigravusių rajono gyventojų skaičius tai didėja, tai mažėja, tačiau migracijos saldo, visus metus, išliko neigiamas. 2010 m. pastebimas ženklus išvykusiųjų skaičiaus padidėjimas, o 2011–2014 m. išvykusiųjų skaičius nežymiai mažėjo. 2015–2017 m. emigravusių rajono gyventojų skaičius vėl didėjo, o 2018 m. migracijos saldo Anykščių rajono savivaldybėje, nors vis dar išlieka neigiamas, bet yra mažiausias per paskutinius 10 metų. (3 diagrama).

3 diagrama. Utenos apskrities rajonų gyventojų migracijos saldo 2009–2018 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

Anykščių rajono gyventojų migracijos srautai lyginant paskutinių 12 metų laikotarpį tai didėjo tai mažėjo. Intensyvumas einamosios statistikos duomenimis didėjo nuo 2007 m. Tuo tarpu 2011–2014 m. pastebimas migracijos sumažėjimas, o nuo 2015 m. migracijos srautas vėl didėjo. Didžiausia migracija pastebima 2010 m., 2016 m. ir 2017 m. 2018 m. Anykščių rajono gyventojų migracija mažiausia per paskutinius 12 metų ir beveik 2 kartus mažesnė nei 2017 m (4 lentelė).

4 lentelė. Anykščių rajono gyventojų migracija 2007–2018 m.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Atvykusieji	569	560	578	674	698	658	711	764	681	781	663	808
Išvykusieji	808	817	836	1150	1012	948	979	941	959	1229	1147	1041
Migracijos saldo	-239	-257	-258	-476	-314	-290	-268	-177	-278	-448	-484	-233

Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

Anykščių rajono savivaldybei senstant ir vis dar išliekant aktyviai darbingo amžiaus gyventojų emigracijai, auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus asmenims.

4.3.2. Nedarbo lygis

Nedarbas – viena pagrindinių emigracijos priežasčių. Augant nedarbui, paprastai auga ir emigracijos mastas. Tuomet, kaip jau buvo minėta, auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus rajono gyventojams.

2019 m., lyginant su 2018 m., nedarbas Anykščių rajone padidėjo. Užimtumo tarnybos

Anykščių skyriaus duomenimis, 2020 m. sausio 1 d. Anykščių skyriuje buvo registruoti 1 719 bedarbiai (2019 m. sausio 1 d. – 1 681 bedarbiai). 2019 m. Anykščių skyriuje registruoti bedarbiai sudarė 12,5 proc. (2018 m. – 11,9 proc.) visų darbingo amžiaus rajono gyventojų. 2018 m. sausio 1 d. Anykščių skyriuje buvo registruoti 1 749 bedarbiai ir tai sudarė 11,9 proc. visų darbingo amžiaus rajono gyventojų. 2017 m. sausio 1 d. Anykščių skyriuje buvo registruotas 1 761 bedarbis, tai sudarė 11,65 proc. visų darbingo amžiaus rajono gyventojų. 2016 m. sausio 1 d. Anykščių skyriuje buvo registruoti 1 875 bedarbiai, kurie sudarė 12,2 proc. visų darbingo amžiaus rajono gyventojų. 2015 m. sausio 1 d. Anykščių skyriuje buvo registruoti 2 046 bedarbiai, kurie sudarė 13,1 proc. visų darbingo amžiaus rajono gyventojų.

2020 m. sausio 1 d. bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų, Anykščių rajone, didesnis nei šalyje (5 lentelė). Pagal pastarąjį kriterijų, Utenos apskrityje, Anykščių rajoną lenkia tik Ignalinos ir Zarasų rajono savivaldybės. 2019 m. sausio 1 d. pagal bedarbių procentą nuo darbingo amžiaus gyventojų, Utenos apskrityje, Anykščių rajono savivaldybę lenkė Visagino, Ignalinos, Molėtų ir Zarasų rajono savivaldybės.

5 lentelė. Bedarbių skaičius 2020 m. sausio 1 d.

	Registruota bedarbių	Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų
Šalyje	150 469	8,7
Utenos apskr.	9038	11,9
Anykščių r. sav.	1719	12,5
Ignalinos r. sav.	1285	15,1
Visagino m. sav.	1266	11,5
Molėtų r. sav.	1272	12,1
Utenos r. sav.	2183	9,5
Zarasų r. sav.	1313	14,7

Šaltinis: Užimtumo tarnyba (www.uzt.lt)

Per 2019 m. Užimtumo tarnybos Anykščių skyriuje registruotos 1 764 laisvos darbo vietos. Per 2018 m. registruotos 1 585 laisvos darbo vietos, per 2017 m. – 1 244, per 2016 m. – 1 043, per 2015 m. – 976. Lyginant 5 metų laikotarpį, registruotų laisvų darbo vietų skaičius kiekvienais metais didėjo.

4.3.3. Gyventojų pajamos

Vertinant socialinę situaciją, svarbu įvertinti gyventojų pajamas. Realiosios gyventojų pajamos yra socialinės gerovės rodiklis. Analizuojant pajamas yra remiamasi Statistikos departamento atliekamais pajamų ir gyvenimo sąlygų tyrimais. Šie duomenys atskiriems rajonams nėra pateikiami, tad šiame dokumente yra naudojami Utenos apskrities duomenys.

2018 m. mėnesinės disponuojamos pajamos Utenos apskrityje, skaičiuojant vienam namų ūkio nariui, buvo 365,4 Eur, 2017 – 334,6 Eur, 2016 m. – 328 Eur, o 2015 m. – 286,8 Eur. Tuo tarpu vidutinės mėnesinės piniginių disponuojamos pajamos vienam namų ūkio nariui respublikoje 2018 m. buvo 481,9 Eur, 2017 – 436,1 Eur. 2016 m. – 403,1 Eur, o 2015 m. – 370,5 Eur. Mėnesinės piniginių disponuojamos pajamos Utenos apskrityje, skaičiuojant vienam namų ūkio nariui kas metai didėja, tačiau 2018 m. vis dar išlieka mažesnės nei respublikoje.

5. Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros savivaldybėje analizė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ¹	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas ²	Vietų (gavėjų ³) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Aknystos socialinės globos namai	LR SADM	320	26
		Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras	Savivaldybės BĮ	40	40
		Anykščių socialinės globos namų filialas Svėdasų senelių globos namai	Savivaldybės BĮ	40	24
2.	Šeimynos	Jokūbavos šeimyna	Savivaldybės	10	10
3.	Laikino gyvenimo namai	Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Motinos ir vaiko krizių tarnyba	Savivaldybės BĮ	4	4
4.	Dienos socialinės globos centrai	Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Dienos centras asmenims su negalia	Savivaldybės BĮ	25	9
5.	Savarankiško gyvenimo namai	Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namai	Savivaldybės BĮ	12	12
		Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“	NVO	20	-
6.	Socialinės priežiūros centrai	Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras	NVO	25 ³	Finansuojama pagal soc. paslaugų programą

¹ Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus.

² Apskritis, savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, privačios ir kt.

³ Maksimalus lankytojų skaičius per dieną.

		„Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos užimtumo centras	NVO	20 ³	Finan- suojama pagal soc. paslaugų programą
		Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Vaikų dienos centras	BĮ	25 ³	25 ³
		Debeikių vaikų dienos centras „Šeimos idėjų centras“	VšĮ	38	Finan- suojama pagal soc. pas- laugų programą
		Anykščių socialinės gerovės centras	NVO	Pagal porei- kį	Finan- suojama pagal ES projektą
7.	Bendruomeninės įstaigos	Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras	NVO	Pagal porei- kį	Finan- suojama pagal soc. paslaugų programą
8.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras, NVO įstaigos ir kt.)	Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Savivaldybės BĮ	Pagal porei- kį	Pagal poreikį
		Anykščių socialinės globos namų filialas Burbiškio grupinio gyvenimo namai	Savivaldybės BĮ	20	20
		Anykščių rajono neįgaliųjų draugija	NVO	563 drau- gijos nariai	Finan- suojama pagal neįga- liųjų soc. integracijos programą ir soc. paslaugų programą
		LASS šiaurės rytų centras, Anykščių skyrius	NVO	65 drau- gijos nariai	Finan- suojama pagal neįga- liųjų soc. integracijos

		Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių Viltis“	NVO	72 draugijos nariai (30 neįgaliejių)	programą Finansuojama pagal neįgaliejių soc. integracijos programą
		Neįgaliejių teatras „Anykščių šviesa“	NVO	28 nariai (22 neįgalieji)	Finansuojama per neįgaliejių soc. integracijos programą
		Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba	VšĮ	19 ³	Finansuojama pagal reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenė je projektą
		Cukriniu diabetu sergančių asmenų klubas „Ateitis“	NVO	89 nariai	-
		Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centro Anykščių skyrius	NVO	Pagal poreikį	-
		Anykščių rajono sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“	NVO	29 nariai	-
		„Anykščių jausmų ratas“	VšĮ	Pagal poreikį	-

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Socialinių paslaugų įstaigų išsidėstymas mieste ir rajono gyvenvietėse nėra tolygus. Taip pat skiriasi ir socialinių paslaugų poreikio patenkinimo lygis miesto ir kaimo vietovių gyventojams. Skirtumai pastebimi socialinių paslaugų teikimą gyventojams nagrinėjant pagal atskiras paslaugų

rūšis.

5.1.1. Bendrosios socialinės paslaugos

Bendrujų socialinių paslaugų įstaigų tinklas Anykščių mieste labiau išvystytas nei kaimiškose vietovėse, todėl miesto gyventojai turi didesnes galimybes gauti daugiau ir įvairesnių bendrujų socialinių paslaugų. Tačiau ir kaimo gyventojams bendrujų socialinių paslaugų poreikis yra pakankamai patenkinamas. Šiuo metu kaimo gyventojams bendrąsias socialines paslaugas kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia vidutiniškai du socialiniai darbuotojai: socialinio darbo organizatorius bei socialinis darbuotojas darbui su šeimomis. Šie specialistai teikia tokias bendrąsias socialines paslaugas kaip gyventojų informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas bei atstovavimas, aprūpinimas būtiniausiais darbužiais ir avalyne ir kt. Išvardintas bendrąsias socialines paslaugas socialinio darbo organizatoriai bei socialiniai darbuotojai darbui su šeimomis teikia ir miesto gyventojams.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centras rajono gyventojams teikia transporto organizavimo ir asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas. Transporto organizavimo paslauga teikiama nemokamai 2 kartus per metus socialinę riziką patiriančioms šeimoms, suaugusiems asmenims, patiriantiems socialinę riziką, senyvo amžiaus asmenims bei neįgaliesiems. Taip pat šios socialinės grupės gali pasinaudoti asmeninės higienos ir priežiūros paslaugomis. Transporto organizavimo paslauga 2 kartus per metus nemokamai gali pasinaudoti asmenys (šeimos), atsidūrę (-usios) krizinėje situacijoje bei patiriantys fizinį ar psichologinį smurtą arba grėsmę asmens fiziniam ar emociniam saugumui.

Transporto organizavimo paslaugomis 2019 m. pasinaudojo 207 asmenys, iš jų: 86 miesto ir 121 kaimo gyventojas (2018 m. iš viso 275 asmenys, iš jų: 111 miesto ir 164 kaimo gyventojai). Dažniausiai paslauga naudojasi neįgalūs asmenys (107 asmenys). Taip pat ši paslauga aktuali šeimoms, patiriančioms socialinę riziką (62 šeimos) ir senyvo amžiaus asmenims (33 asmenys).

Organizuojant asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas, Anykščių rajono socialinių paslaugų centre šiuo metu yra galimybė gyventojams išduoti pirties (dušo) talonus. Šios paslaugos prieinamesnės tiems gyventojams, kurių gyvenamojoje vietovėje yra viešosios pirtys – t. y. Anykščių mieste ir Svėdasų miestelyje. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas teikė UAB Anykščių komunalinis ūkis. Asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugas 2019 m. iš viso gavo 67 gyventojai, iš jų: 52 Anykščių miesto gyventojai, 6 kaimo gyventojai ir 9 Svėdasų seniūnijos gyventojai.

Bendrąsias socialines paslaugas teikia ir nevyriausybinių organizacijų. Šios organizacijos gyventojams teikia informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo (savitarnos skalbimo), aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugas. Nemaža dalis socialines paslaugas teikiančių nevyriausybinių organizacijų savo veiklą vykdo mieste, todėl miesto gyventojams jų teikiamos paslaugos yra labiau prieinamos nei kaimo gyventojams, tačiau organizacijos vis labiau praktikuoja nemokamo pavėžėjimo paslaugą, kurios dėka žmonės iš kaimiškų teritorijų atvežami į organizacijas ir gali naudotis jų teikiamomis paslaugomis. Kaimo vietovėse veikiančių bendruomeninių nevyriausybinių organizacijų, teikiančių bendrąsias socialines paslaugas, skaičius yra labai nedidelis.

5.1.2. Specialiosios socialinės paslaugos

Vertinant socialinės priežiūros paslaugų infrastruktūros išvystymą miesto ir kaimo gyventojams taip pat pastebimi skirtumai.

Pagalbos į namus socialines paslaugas 2019 m. teikė Anykščių rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai. Ši paslauga buvo teikiama neįgaliems senyvo amžiaus asmenims bei darbingo amžiaus asmenims su negalia. Mieste ir rajono seniūnijose dirbo 22 socialinio darbuotojo padėjėjai, teikę gyventojams pagalbą į namus paslaugas. 2019 m. iš viso buvo 276 asmenys, kuriems teikiamos pagalbą į namus paslaugos, iš jų: Anykščių mieste 119 paslaugų gavėjų, kaimuose ir miesteliuose – 157. 2019 m. gruodžio 31 d. pagalbą į namus paslaugos eilėje buvo įrašyti 5

asmenys.

Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas 2019 m. teikė Anykščių rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai darbui su šeimomis Anykščių mieste ir visose rajono seniūnijose. Šios paslaugos buvo teikiamos tiek miesto, tiek rajono gyventojams.

Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas mokyklinio amžiaus socialinę riziką patiriantiems vaikams ir socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams teikė Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Vaikų dienos centras. 2019 m. Vaikų dienos centrą lankė 44 vaikai, per dieną vidutiniškai po 25 vaikus.

Anykščių mieste veikiantis Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas 2019 m. teikė 56 vaikams (38 miesto ir 18 kaimiškų vietovių), per dieną vidutiniškai apsilankydavo 25 vaikai.

Raguvėlėje veikiantis „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas teikė 20 miestelio ir aplink jį esančių kaimų vaikams. Šiame centre per dieną apsilankydavo vidutiniškai 20 vaikų.

Nuo 2018 metų gruodžio 18 d. veikiantis Debeikių vaikų dienos centras VšĮ „Šeimos idėjų centras“ 2019 m. socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas teikė 38 vaikams gyvenantiems miestelyje ir aplinkiniuose kaimuose.

Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugą neįgaliesiems 2019 m. teikė Aknystos socialinės globos namų Šlavėnų filialas „Namų užuovėja“. Šioje įstaigoje gyveno 17 neįgalių asmenų nuo 18 metų, iš jų – 7 gyventojai iš Anykščių rajono savivaldybės ir 10 gyventojų iš kitų rajonų. Paslauga tenkinama pagal poreikį nepriklausomai nuo asmens gyvenamosios vietos.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namuose 2019 m. gyveno 12 senyvo amžiaus asmenų. 2019 m. pabaigoje, eilėje į Debeikių savarankiško gyvenimo namus laukiančių asmenų nebuvo.

Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ filialo savarankiško gyvenimo namuose Troškūnuose 2019 m. paslaugos buvo suteiktos 20 socialiai pažeistų, turintiems problemų su priklausomybėmis, asmenų. 2019 m. savarankiško gyvenimo namuose gyveno 4 Anykščių rajono gyventojai.

Laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo paslaugas 2019 m. teikė Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Motinos ir vaiko krizių tarnyba. Laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo paslaugos užtikrina saugią aplinką asmenims ir jų vaikams, patekusiems į krizinę situaciją, suteikiant palaikymą ir konsultacijas. Laikino apnakvindinimo paslaugos Krizių tarnyboje suteikiamos iki 3 parų, o apgyvendinimo – iki 6 mėnesių. Per 2019 m. laikino apnakvindinimo paslauga pasinaudojo 12 asmenų (5 suaugę asmenys ir 7 vaikai), laikino apgyvendinimo paslaugomis pasinaudojo 11 asmenų (4 suaugę asmenys ir 7 vaikai).

Kaimiškose vietovėse socialinės priežiūros paslaugos išvystytos mažiau nei mieste. Rajone veikia keturios socialinės priežiūros įstaigų grupė (vaikų dienos centrų, šeimos paramos centrų, dienos centrų suaugusiems asmenims, nakvynės namų, krizių centrų ir pan.) priskiriamos įstaigos – NVO „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centras, Debeikių vaikų dienos centras VšĮ „Šeimos idėjų centras“, Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namai senyvo amžiaus asmenims bei Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ įkurti savarankiško gyvenimo namai Troškūnuose. Miesto gyventojams socialinės priežiūros paslaugos yra labiau prieinamos, jų teikiama daugiau nei kaimo gyventojams.

Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centras. Šios paslaugos teikiamos kaimo ir miesto gyventojams – suaugusiems asmenims su negalia ir senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims su sunkia negalia. 2019 m. šios paslaugos buvo teikiamos 98 asmenims, iš jų: 87 senyvo amžiaus asmenų su sunkia negalia ir 11 darbingo amžiaus neįgalių asmenų, 57 miesto gyventojams ir 41 kaimo gyventojui.

Socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su negalia teikia Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinys Dienos centras asmenims su negalia. 2019 m. dienos centro paslaugomis naudojosi 27 asmenys su negalia. Centro lankytojams teikiama specialiojo transporto paslauga.

Šios paslaugos poreikį neįgaliems vaikams dalinai tenkina Antano Baranausko pagrindinės mokyklos Specialiojo ugdymo skyrius – daugiavfunkcis centras sutrikusio intelekto vaikams ir jaunuoliams. Šis centras teikia ugdymo paslaugą neįgaliems vaikams ir jaunimui nuo 3 iki 21 metų, kartu teikiant ir socialinės globos paslaugą dienos metu. Tačiau ši įstaiga neturi socialinių paslaugų įstaigos statuso ir veikia kaip švietimo įstaiga. Šioje įstaigoje 2019 m. buvo ugdomi 32 ugdytiniai, iš jų: 4 jaunuoliai nuo 18 iki 21 metų. Įstaiga yra įsikūrusi mieste, tačiau šios įstaigos paslaugos aktualios ne tik mieste, bet ir kaimiškose teritorijose gyvenantiems vaikams ir jaunuoliams. 2019 m. centrą lankė 16 vaikų ir jaunuolių, gyvenančių mieste ir 16 – kaimo vietovėse. Įstaiga centrą lankantiems vaikams ir jaunuoliams teikia transporto paslaugas.

Trumpalaikės socialinės globos paslauga vaikams, likusiems be tėvų globos, ir kuriems nustatyta laikinoji globa, teikiama Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centre ir šeimynose iki tol, kol vaikui nustatoma nuolatinė globa. Trumpalaikės socialinės globos paslaugas asmenys gauna nepriklausomai nuo to, ar asmuo gyvena mieste, ar kaimiškoje vietovėje. Kitoms gyventojų grupėms (vaikams su negalia, socialinę riziką patiriantiems vaikams bei kitoms socialinę riziką patiriančioms asmenų grupėms) trumpalaikės socialinės globos paslaugos nėra teikiamos.

Anykščių rajono savivaldybėje teikiamos globėjų (rūpintojų) paslaugos vaikams, kurie netenka tėvų globos ir kuriems nustatoma globa. Šių paslaugų tikslas – tėvų globos netekusiems vaikams sudaryti sąlygas gyventi šeimoje, bet ne globos institucijoje. Per 2019 m. 41 globėjų (rūpintojų) šeimoje gyveno 48 globojami vaikai.

Ilgalaikę socialinę globą Anykščių rajone teikia šios įstaigos: Aknystos socialinės globos namai, Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras, Jokūbavos šeimyna, Anykščių socialinės globos namai, kurie turi du filialus – Burbiškio grupinio gyvenimo namus ir Svėdasų senelių globos namus bei privatūs senelių globos namai „Sidabrinis amžius“. Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras, Jokūbavos šeimyna, Anykščių socialinės globos namai socialinės globos paslaugas teikia Anykščių miesto ir rajono gyventojams, Aknystos socialinės globos namai ir privatūs senelių globos namai „Sidabrinis amžius“ paslaugas teikia visiems Lietuvos Respublikos gyventojams.

Burbiškio grupinio gyvenimo namuose ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas vienu metu gali gauti 20 psichikos negalią turinčių suaugusių asmenų, gyvenančių Anykščių rajone. Patalpos pritaikytos taip, kad būtų kiek įmanoma artimesnės namų aplinkai, sudarant sąlygas asmeniui savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti ryšius su visuomene, padėti įveikti socialinę atskirtį ir integruotis į visuomenę. Neįgalieji apgyvendinami dviejose grupėse po 10 asmenų. Pirmame aukšte įrengti gyvenamieji kambariai neįgaliesiems, bendro naudojimo ir poilsio vietos, užimtumo kambarys, 2 virtuvėlės–valgomieji neįgaliesiems, asmens higienos patalpos. 2019 m. juose gyveno 20 asmenų.

Socialinių paslaugų įvairovė mieste ir rajono seniūnijose nėra visiškai tolygi, tačiau kaimo vietovėse socialinių paslaugų infrastruktūra vis labiau vystoma atsižvelgiant į nepakankamai tenkinamus gyventojų poreikius.

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes ⁴	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		1000 gyventojų tenka vietų	iš jų finansuoja savivaldybė
		įvertintas	nepatenkintas		
1	2	3	4	5	6
1.	Ilgalaikė socialinė globa	299	18	12,7	3,2
2.	Trumpalaikė socialinė globa	40	3	1,7	0,6
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	27	-	1,1	0,4

⁴ Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge žmonių socialinėms grupėms numatytas socialinių paslaugų rūšis.

4.	Dienos socialinė globa asmens namuose	98	-	4,2	-
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	17	-	0,7	0,7
6.	Pagalba į namus	276	-	12	12
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje	158	-	6,7	4,2
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	140 šeimų	-	-	-
9.	Laikinas apnakvindinimas	12	-	0,5	0,5
10.	Kitos socialinės priežiūros paslaugos	11	-	0,5	0,5
11.	Bendrosios socialinės paslaugos	Tenkinama pagal poreikį	Tenkinama pagal poreikį	-	Pagal poreikį

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Siekiant įvertinti socialinių paslaugų poreikį rajono savivaldybėje, toliau pateikiama socialinių paslaugų analizė pagal atskiras paslaugų gavėjų grupes bei socialinių paslaugų rūšis. Šiame skyriuje taip pat atlikta socialinių paslaugų pasiūlos analizė, aptartos Savivaldybės organizuojamos ir jos teritorijoje veikiančių kitų institucijų teikiamos socialinės paslaugos.

6.1.1. Neįgalūs vaikai ir suaugę asmenys

Negalią turintiems asmenims, Anykščių rajono savivaldybės Socialinės paramos skyrius organizuoja būsto pritaikymą, o Anykščių rajono socialinių paslaugų centras teikia aprūpinimo techninėmis pagalbos priemonėmis paslaugas.

Asmenų, aprūpintų techninėmis pagalbos priemonėmis bei kuriems pritaikytas būstas ir aplinka, skaičius pateikiamas 6 lentelėje.

6 lentelė. Asmenų skaičius, kurie aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis ir asmenų skaičius, kuriems pritaikytas būstas Anykščių rajone 2010–2019 m.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis	189	240	331	190	232	81	283	230	177	128
Būsto ir aplinkos pritaikymas	10	6	9	8	8	9	13	19	12	15

Šaltiniai: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras

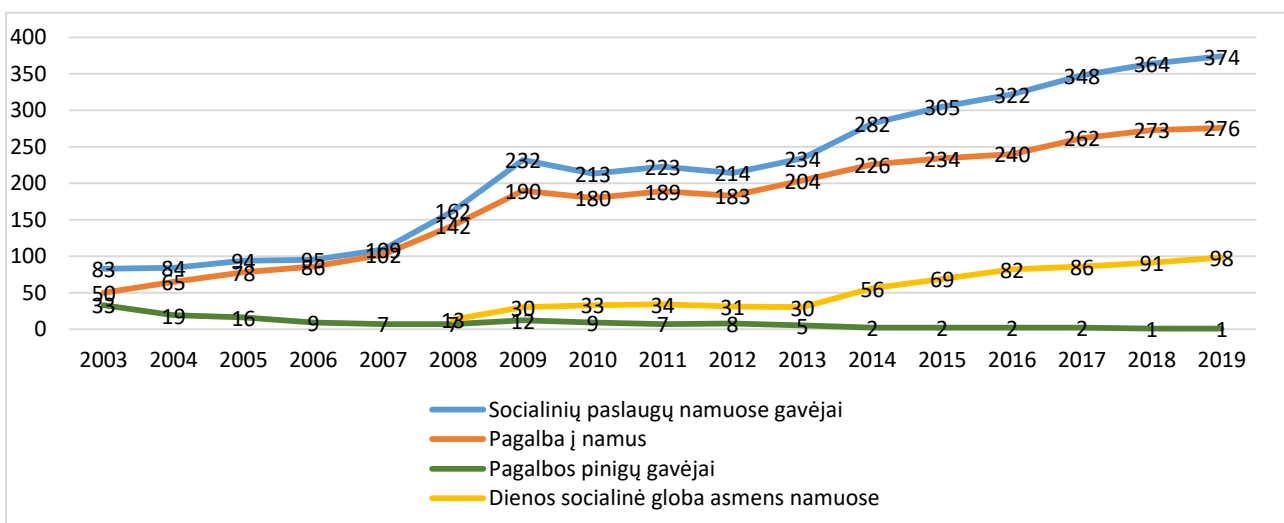
Anykščių rajono socialinių paslaugų centras rajone gyvenantiems neįgaliesiems teikia šias bendrąsias socialines paslaugas: informavimo, konsultavimo, atstovavimo ir tarpininkavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros. Asmenims su negalia taip pat teikiamos pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos ir asmeninio asistento paslaugos. Teikiant šias paslaugas, mažėja stacionarios globos poreikis, gerinama neįgalių žmonių gyvenimo kokybė bei mažinama jų socialinė atskirtis.

Transporto organizavimo paslaugas neįgaliesiems teikė Anykščių rajono socialinių paslaugų

centras ir Anykščių rajono neįgaliųjų draugija. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro teikiama transporto paslauga 2019 m. pasinaudojo 107 neįgalieji. Anykščių rajono neįgaliųjų draugija per 2019 m. transporto organizavimo paslaugą suteikė 66 negalią turintiems asmenims (56 asmenys naudojos vienkartinę transporto organizavimo paslaugą ir 10 asmenų naudojos nuolat).

Neįgaliesiems buvo teikiamos asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos, kurias organizuoja Anykščių rajono socialinių paslaugų centras. Per 2019 m. ši paslauga buvo suteikta 35 negalią turintiems asmenims. Savitarnos skalbimo paslaugas, Anykščių rajono neįgaliųjų draugija per 2019 m. teikė 26 neįgaliesiems asmenims. Regėjimo negalią turintys asmenys pagal poreikį gali pasinaudoti asmeninės higienos ir priežiūros paslaugomis Lietuvos aklųjų silpnaregių sąjungos Anykščių rajono filiale.

Viena iš ekonomiškiausių socialinių paslaugų rūšių laikoma pagalbos namuose paslauga. Taip pat verta atkreipti dėmesį į dienos socialinės globos asmens namuose paslaugą. Teikiant šias paslaugas mažėja stacionarios globos poreikis, gerinama neįgalių žmonių gyvenimo kokybė bei mažinama jų socialinė atskirtis. Anykščių rajone, socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius per 2003–2009 m. laikotarpį augo. 2010–2012 m. paslaugos poreikis išliko panašus, o nuo 2013 m. pastebimas laipsniškas socialinių paslaugų namuose gavėjų skaičiaus augimas (4 diagrama). Iš viso socialines paslaugas namuose 2019 m. gavo 374 asmenys. Pagalba į namus buvo teikiama 276 asmenims, 1 asmuo pats organizavosi aptarnavimą gaudamas pagalbos pinigus. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro teikiamas dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose 2019 m. gavo 98 miesto ir rajono gyventojai, iš jų 87 senyvo amžiaus asmenys ir 11 darbingo amžiaus neįgalių asmenų.

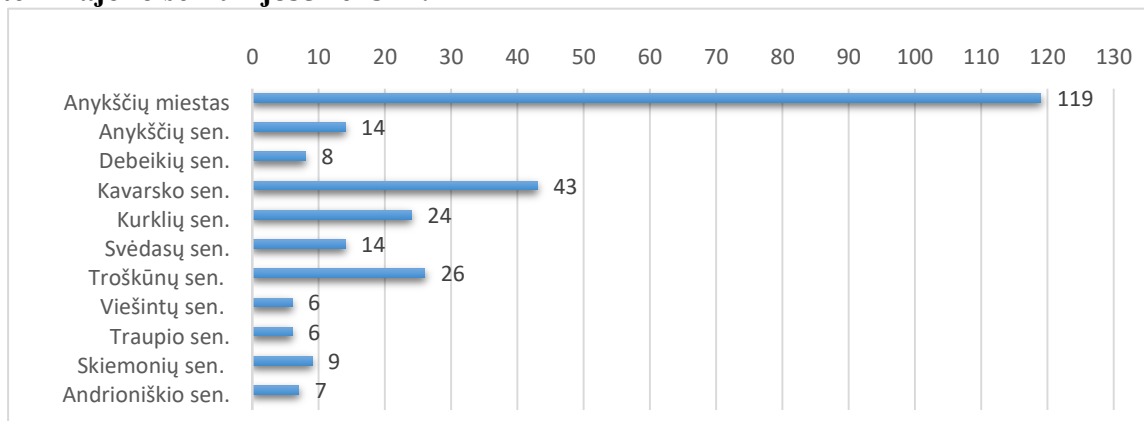

4 diagrama. Socialines paslaugas namuose gaunančių asmenų skaičius 2003–2019 m.

Šaltiniai: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Anykščių rajono socialinių paslaugų centras

2019 m. pabaigoje daugiausia gaunančiųjų pagalbos į namus paslaugas buvo Anykščių mieste (119 gavėjų). Kaimiškose teritorijose, didžiausias poreikis pagalbai į namus pastebimas Kavarsko seniūnijoje (48 gavėjai). Mažiausias pagalbos į namus paslaugos poreikis yra Traupio ir Viešintų seniūnijoje (po 6 gavėjus) (5 diagrama).

5 diagrama. Asmenų skaičius, kuriems suteikta pagalbos į namus paslauga Anykščių mieste ir rajono seniūnijose 2019 m.

Šaltinis: Anykščių rajono socialinių paslaugų centras

Socialines paslaugas asmens namuose gauna vis daugiau rajono gyventojų. Šių paslaugų 2019 m. gruodžio 31 d. laukė 5 asmenys. Socialines paslaugas teikiančiai savivaldybės įstaigai Anykščių rajono socialinių paslaugų centrui dar reikėtų 4 papildomų socialinių darbuotojų etatų, kad būtų galima užtikrinti kokybiškesnį socialinių paslaugų asmens namuose teikimą.

2019 m. pagalbos į namus paslaugą gavo 14 darbingo amžiaus neįgalių asmenų, dienos socialinės globos paslaugą – 11. Plėtojant šias paslaugas, reikia užtikrinti jų teikimą vaikams su negalia bei senyvo amžiaus asmenims, neturintiems neįgalumo.

Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugą neįgaliesiems nuo 18 m. teikia Aknystos socialinės globos namų Šlavėnų filialas „Namų užuovėja“. Savarankiško gyvenimo namuose 2019 m. gyveno 17 asmenų.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centro padalinyje Dienos centras asmenims su negalia teikiamos dienos socialinės globos paslaugos proto ir/ar psichinę negalią turintiems suaugusiems asmenims. Dienos centre užtikrinamas kokybiškas paslaugų teikimas, atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius. Negalią turintys asmenys yra lavinami ugdam jų socialinius, darbinius, kasdienio gyvenimo įgūdžius. Organizuojamas laisvalaikis, maitinimas, suteikiama transporto paslauga atvykti į dienos centrą ir grįžti į namus. Taip pat teikiamos kitos paslaugos, reikalingos asmeniui pagal jo nesavarankiškumo lygį. 2019 m. gruodžio mėn. sąraše buvo 26 asmenys, kuriems teikiama dienos socialinės globos paslauga dienos centre.

Vykdam trumpalaikės socialinės globos paslaugas, reikėtų plėtoti šių paslaugų teikimą vaikams bei suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims. Kai globėjai, rūpintojai laikinai dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruočių, atostogų, darbo grafiko, ir pan.) negali prižiūrėti asmenų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra, būtų tikslinga teikti „atokvėpio“ paslaugas ar tęstines socialines paslaugas darbo savaitę (paromis).

2017 m. spalio mėn. Anykščių rajono savivaldybėje pradėtos teikti Laikino atokvėpio paslaugos asmenims su proto ir (ar) psichikos negalia, jų šeimų nariams, tėvams ar globėjams. Šias paslaugas teikė Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių viltis“ pagal bandomąjį projektą. Projektas buvo tęsiamas iki 2019 m. spalio 1 d. Iki 2019 m. spalio mėnesio šiomis paslaugomis galėjo ir pasinaudojo 5 asmenys. Per bandomąjį projektą buvo pastebėtas paslaugos aktualumas ir reikalingumas Anykščių rajono savivaldybėje, todėl Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių viltis“ 2019 m. pateikė naują paraišką dėl laikino atokvėpio paslaugos. Tikimasi, kad finansavimas bus gautas ir šia paslauga galės naudotis iki 15 Anykščių rajono gyventojų.

Anykščių rajono savivaldybėje įgyvendinant projektą „Kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimoms“, nuo 2019 m. gruodžio mėnesio pradėta teikti asmeninio asistento paslauga. Teisę į asmeninio asistento paslaugas turi asmenys nuo 16 metų, kuriems Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba darbingumo lygis dėl fizinės (judėjimo, regos, klausos, vidaus organų sutrikimai) ir (ar) kompleksinės negalios, kuri visiškai arba

vidutiniškai apriboja jų veiklą, dalyvumą (orientuotis, judėti, dirbti bei savarankiškai tvarkyti asmeninį ir socialinį gyvenimą), ir kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba. Ši paslauga teikiama atsižvelgiant į individualius asmens poreikius, asmeniui suteikiama individuali pagalba namuose ir viešojoje aplinkoje (palydinti ir komunikuojant), kuri padėtų gyventi bendruomenėje ir integruotis į ją, neleistų izoliuoti asmens nuo bendruomenės ir skatintų savarankiškumą, būtiną kasdieniame gyvenime. Nuo 2019 m. gruodžio mėnesio šią paslaugą Anykščių rajono socialinių paslaugų centras teikė 4 asmenims.

2019 m. Burbiškio grupinio gyvenimo namuose ilgalaikės socialinės globos paslaugos buvo teikiamos 20 psichikos negalią turinčių suaugusių asmenų iš Anykščių rajono.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo globos įstaiga Aknystos socialinės globos namai užtikrina ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimą 18 metų sulaukusiems Anykščių rajono neįgaliesiems, turintiems psichinę ir/arba proto negalią. 2019 m. gruodžio 31 d. įstaigoje gyveno 320 neįgalūs asmenys, iš jų – 15 Anykščių rajono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojai su negalia. Per 2019 m. Aknystos socialinės globos namuose buvo apgyvendintas 1 darbingo amžiaus neįgalūs Anykščių rajono gyventojas.

2019 m. 4 darbingo amžiaus neįgalūs Anykščių rajono savivaldybės gyventojai gavo ilgalaikės socialinės globos paslaugas Utenos specialiojoje mokykloje – daugiafunkciniame centre (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta). Ilgalaikės socialinės globos paslaugos 4 neįgaliesiems Anykščių rajono gyventojams buvo teikiamos Utenos socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 2 – Zarasų socialinės globos namuose (per 2018 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 4 – Visagino socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 2 – Kupiškio socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 2 – Jasiuliškių socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų apgyvendinta nebuvo), 1 – VšĮ Šv. Juozapo socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 1 – Vilijampolės socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 1 – VšĮ Lietuvos reabilitacijos ir slaugos centre (per 2019 m. asmenų apgyvendinta nebuvo), 3 – UAB „Sidabrinis amžius“ (per 2019 m. apgyvendintas 1 asmuo). Šias paslaugas finansuoja Anykščių rajono savivaldybė.

Antano Baranausko pagrindinės mokyklos specialiojo ugdymo skyriuje – daugiafunkciame centre proto ir kompleksinę negalią turintiems vaikams teikiamos ugdymo paslaugos. Šiame centre gali būti ugdomi proto ir kompleksinę negalią turintys neįgalieji iki dvidešimt vienerių metų. Centre ugdomi 32 neįgalieji.

Šios įstaigos ir organizacijos teikia profesinės reabilitacijos, socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo paslaugas, organizuoja kultūrinę ir sportinę neįgaliųjų veiklą.

Anykščių rajono savivaldybėje šiuo metu veikia įvairios neįgaliųjų organizacijos, atstovaujančios neįgaliesiems, vykdančios neįgaliųjų socialinę integraciją, organizuojančios neįgaliųjų užimtumą, poilsį, sportą, turizmą, kultūrinę veiklą, tarptautinį bendradarbiavimą, teikiančios socialines paslaugas. Tai neįgaliųjų teatras „Anykščių šviesa“, sutrikusio intelekto jaunuolių globos asociacija „Vertės ratas“, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Anykščių Viltis“, Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba, Anykščių rajono neįgaliųjų draugija, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos šiaurės rytų centro Anykščių skyrius, VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centro Anykščių skyrius, Anykščių rajono diabetikų klubas „Ateitis“.

Neįgaliuosius pagal negalios pobūdį ir jų šeimos narius atstovaujančios organizacijos yra svarbūs Savivaldybės partneriai, užtikrinantys sėkmingą neįgaliųjų socialinę integraciją Anykščių rajone. Anykščių rajono savivaldybė nuolat remia neįgaliuosius atstovaujančių organizacijų veiklą ir vykdomus projektus.

6.1.2. Senyvo amžiaus asmenys

Senyvo amžiaus asmenims Anykščių rajone teikiamos šios bendrosios socialinės paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, transporto organizavimas, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, sociokultūrinės paslaugos.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centro teikiama asmeninės higienos ir priežiūros paslauga 2019 m. buvo suteikta 31 senyvo amžiaus asmeniui.

Pagalbos namuose paslaugos rajone taip pat teikiamos senyvo amžiaus asmenims, kuriems sunku patiems pasirūpinti savo būtiniausiais poreikiais. 2019 m. šios paslaugos buvo teiktos 262 asmenims.

Per 2019 m. Anykščių rajono socialinių paslaugų centras teikė dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas 87 neįgaliems senyvo amžiaus asmenims.

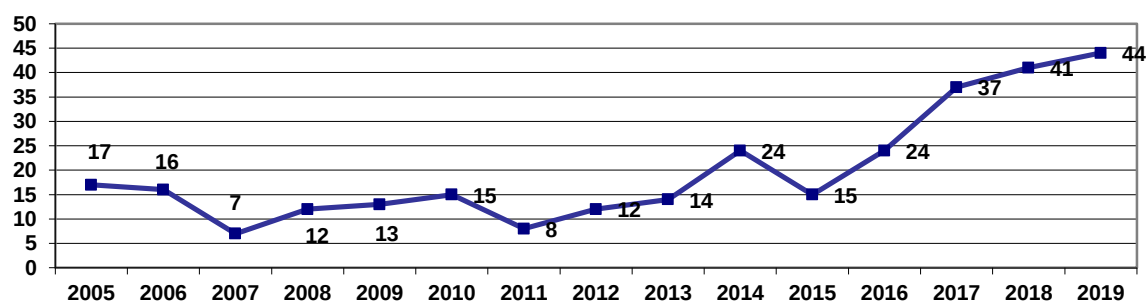
2019 m. Moterų užimtumo ir informacijos centras, senyvo amžiaus asmenims organizavo dienos centro veiklą, kurioje dalyvavo 94 asmenys. Centro lankytojams buvo teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugos. Centre vyko įvairūs renginiai: paskaitos, parodos, susitikimai su žymiais Anykščių rajono bei šalies gyventojais, diskusijos, senyvo amžiaus asmenims reikalingų paslaugų ir produktų pristatymas.

Pažymėtina, jog rajone trūksta aktyvesnio nevyriausybinų organizacijų dalyvavimo teikiant paslaugas senyvo amžiaus asmenims bei atstovaujant jų interesus.

Anykščių rajono gyventojai turi galimybę apsigyventi Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Debeikių savarankiško gyvenimo namuose. Per 2019 m. šioje įstaigoje apgyvendinti 6 senyvo amžiaus asmenys (2019-12-31 šioje įstaigoje gyveno 11 asmenų). Savarankiško gyvenimo namuose teikiamos paslaugos iš dalies savarankiškiems asmenims, kuriems nereikia nuolatinės, intensyvios priežiūros, sudarant jiems sąlygas savarankiškai tvarkytis buityje, rūpintis savimi ir šeima. Vienu metu šiuose namuose gali gyventi 12 asmenų. Savarankiško gyvenimo namų gyventojai pagal galimybes patys tvarkosi buityje, gamina maistą, moka už komunalines paslaugas. Dalinę pagalbą gyvenantiems asmenims teikia socialinis darbuotojas ir socialinio darbuotojo padėjėjas.

Savivaldybės Socialinės paramos skyrius senyviems asmenims organizavo apgyvendinimo suaugusiųjų globos įstaigose paslaugas. 2019 m. globos įstaigose apgyvendinti 44 Anykščių rajono savivaldybės senyvo amžiaus asmenys (2018 m. – 41 asmuo) (6 diagrama).

6 diagrama. Senyvo amžiaus asmenų, apgyvendintų globos įstaigose, skaičius 2005–2019 m.

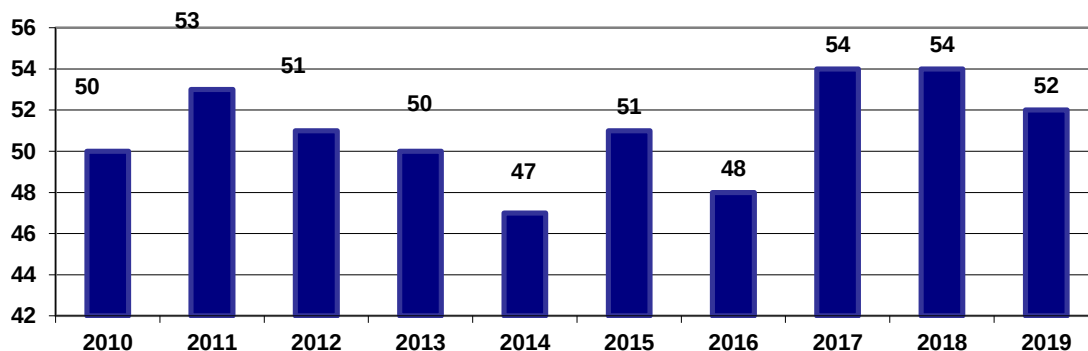
Šaltinis: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius

Iš diagramoje pateiktų duomenų matyti, kad per 15 m. laikotarpį globos įstaigose apgyvendintų asmenų skaičius tai didėjo, tai mažėjo, bet pokytis kiekvienais metais sąlyginai nedidelis. Nuo 2016 metų socialinės globos poreikis senyvo amžiaus asmenims augo ir 2019 m. pastebimas didžiausias socialinės globos senyvo amžiaus asmenims poreikis.

Anykščių rajone veikia Anykščių socialinės globos namų filialas Svėdasų senelių globos namai, finansuojami iš rajono savivaldybės biudžeto. Juose apgyvendinami Anykščių rajono gyventojai, kurie dėl senatvės ir negalios negali gyventi vieni, kai jiems reikalinga nuolatinė slauga ir globa ir kai bendrosios paslaugos ir socialinės priežiūros paslaugos nėra pakankamos. Anykščių socialinės globos namų filialo Svėdasų senelių globos namuose yra teikiamos kompleksinės paslaugos. Šiuose globos namuose 2019 m. buvo 40 vietų. Per 2019 m. ilgalaikės socialinės globos

paslaugos buvo teiktos 52 asmenims (7 diagrama). 2019 m. gruodžio 31 d. globos namuose paslaugos buvo teikiamos 36 asmenims, iš jų, su sunkia negalia buvo 16 asmenų. Per 2019 metus į globos namus atvyko 12 asmenų, 12 asmenų mirė, 2 gyventojai perkelti į kitą globos įstaigą. 2019 m. gruodžio 31 d. duomenimis, 11 asmenų laukė apgyvendinimo Anykščių socialinės globos namų Svėdasų senelių globos namų filiale.

7 diagrama. Anykščių socialinės globos namų filialo Svėdasų senelių globos namų gyventojų skaičius per metus 2010–2019 m.

Šaltiniai: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Anykščių socialinės globos namų filialas Svėdasų senelių globos namai

Šią paslaugą rajono gyventojams 2019 m. taip pat teikė Utenos socialinės globos namai, kuriuose 2019 m. gruodžio 31 d. gyveno 42 senyvo amžiaus asmenys iš Anykščių r. sav. (per 2019 m. buvo apgyvendinta 15 senyvo amžiaus asmenų). Ilgalaikės socialinės globos paslaugos 28 senyvo amžiaus Anykščių rajono gyventojams buvo teikiamos Aknystos socialinės globos namuose (per 2019 m. buvo apgyvendinti 7 senyvo amžiaus asmenys), 2 asmenims – Zarasų socialinės globos namuose (per 2019 m. apgyvendintas 1 asmuo), 2 asmenims – VšĮ Šv. Juozapo globos namuose (per 2019 m. asmenų apgyvendinta nebuvo), 1 – specialiuose socialinės globos namuose „Tremtinių namai“ (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 4 – globos namuose VšĮ „Senevita“ (per 2019 m. apgyvendintas 1 asmuo), 1 – Visagino socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų nebuvo apgyvendinta), 2 – Lietuvos reabilitacijos ir slaugos centre (per 2019 m. apgyvendintas 1 asmuo), 1 – Kupiškio socialinės globos namuose (per 2019 m. asmenų apgyvendinta nebuvo), 6 – UAB „Sidabrinis amžius“ (per 2019 m. apgyvendinti 4 asmenys). 2019 m. po vieną Anykščių rajono gyventoją gyveno Marijampolės specialiuose socialinės globos namuose, Ežerėlio slaugos namuose, VšĮ Antavilių pensionate ir Vilijampolės socialinės globos namuose. 2019 m. naujai apgyvendintas 1 senyvo amžiaus asmuo Jasiuliškių socialinės globos namuose ir vienas VšĮ „Elijos vėjarožės“ globos namuose.

6.1.3. Socialinę riziką patiriančios šeimos

2019 m. pabaigoje rajone buvo 140 šeimos, patiriančios socialinę riziką, jose augo 279 vaikai. 7 lentelėje matyti socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičiaus pasiskirstymas Anykščių mieste ir rajono seniūnijose.

7 lentelė. Šeimų, kurioms teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, skaičius Anykščių mieste ir rajono seniūnijose 2019 m.

	Anykščių miestas	Anykščių seniūnija	Kurklių seniūnija	Andrioniškio seniūnija	Svėdasų seniūnija	Viešintų seniūnija	Kavarsko seniūnija	Traupio seniūnija	Debeikių seniūnija	Troškūnų seniūnija	Skiemonių seniūnija	IŠ VISO:
<i>Šeimų, patiriančių socialinę riziką</i>	27	12	9	-	13	2	21	9	9	30	8	140

<i>skaičius</i>												
<i>Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius</i>	44	25	21	-	25	4	45	25	17	62	11	279

Šaltinis: Anykščių rajono socialinių paslaugų centras

Socialinių paslaugų centras socialinę riziką patiriančioms šeimoms teikia šias socialines paslaugas: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, sociokultūrinės, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo.

Transporto organizavimo paslauga, socialinę riziką patiriančioms šeimoms, teikiama nemokamai 2 kartus per metus. Per 2019 m. šia paslauga pasinaudojo 62 šeimos patiriančios socialinę riziką.

Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugomis 2019 m. naudojosi 1 socialinę riziką patirianti šeima.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Motinos ir vaiko krizių tarnyboje 2019 m. buvo teikiamos laikino apnakvindinimo bei apgyvendinimo krizių centre paslaugos. Motinos ir vaiko krizių tarnyba, teikdama laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo krizių centre paslaugas krizinėje situacijoje atsidūrusiems asmenims ir jų vaikams, patyrusiems fizinį ar psichologinį smurtą, bendradarbiauja su policija, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritoriniais skyriais, nevyriausybėmis organizacijomis ir kt. įstaigomis ar organizacijomis. Tarnyboje dirba 1 socialinis darbuotojas, kuris padeda asmenims spręsti socialines, psichologines, buities problemas, tarpininkauja tvarkantis dokumentus įvairiose institucijose ir kt. Per 2019 m. laikinojo apnakvindinimo paslaugas centras suteikė 12 asmenų, laikino apgyvendinimo krizių centre paslaugas – 11 asmenų.

2019 m. intensyvią pagalbą šeimoms, patiriančioms socialinę riziką teikė atvejo vadybininkai ir mobilioji komanda. Atvejo vadyba – tai viena iš vaiko teisių apsaugos sistemos pertvarkos naujovių, siekiant stiprinti pagalbą šeimoms ir vaikams bei labiau orientuojantis į prevenciją, plečiant bendruomenines paslaugas. Tuo tarpu mobilioji komanda dirba su šeimomis jau po vaiko paėmimo iš šeimos ir 14 kalendorinių dienų po vaiko paėmimo iš tėvų, globėjų (rūpintojų) (nustatčius antrąjį grėsmės vaikui lygį) atlieka su šeima jos gyvenamojoje ar kitoje vietoje intensyvią darbą: teikia intensyvią kompleksinę, individualią ar grupinę, konsultacinę ir kitokią pagalbą, atlieka saugumo ir rizikos veiksmų šeimoje bei šeimos stiprybių ir poreikių pagalbai, šeimos narių elgesio pokyčių įvertinimus, rengia rekomendacijas atvejo vadybininkui dėl tolesnio darbo su šeima organizavimo, siekiant padėti šeimos nariams koreguoti elgesį ir sudaryti saugią gyvenamąją aplinką vaikui. 2019 m. atvejo vadyba buvo taikyta 175 šeimoms.

Smurtą artimoje aplinkoje patyrusius asmenis informuoja, konsultuoja bei teikia jiems tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras. Per 2019 m. centras dirbo su 114 asmenų, nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje.

2019 m. nestacionarių socialinių paslaugų poreikis socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams vis dar buvo nemažas, kadangi Anykščių rajone vien tik socialinę riziką patiriančiose šeimose augo 279 vaikai. Tokio pobūdžio įstaigos kaip vaikų dienos, šeimos paramos, krizių centrai, kuriuose teikiamos vaikų priežiūros bei užimtumo dienos metu paslaugos, psichologinė pagalba vaikams ir tėvams, tėvų socialinių įgūdžių auginant vaikus, sprendžiant šeimos problemas ugdymas, teisinė pagalba ir kt. yra prevencinė priemonė įvairių šeimos socialinių problemų kilimui.

Anykščių mieste veikianti tokio pobūdžio įstaiga Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centras paslaugas teikia 56 vaikams (socialinę riziką patiriantys vaikai). Per dieną centre apsilanko vidutiniškai 25 vaikai. Centras dirba su visais vaiko šeimos nariais – įvertinama vaiko ir jo šeimos situacija, rizikos faktoriai ir šeimai parenkama tinkama socialinės paramos forma. Centre vaikai gauna pietus ir pavakarius, aprūpinami būtiniausiais drabužiais ir avalyne, silpniau besimokantiems

padedama paruošti pamokas, vykdomos švietėjiškos ir kultūrinės veiklos, organizuojamas turiningas vaikų laisvalaikis. Prireikus, tarpininkaujama su kitomis vaikui paramą teikiančiomis institucijomis. Įgyvendinamas projektą „Kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimoms Anykščių rajono savivaldybėje“ centras vykdė pozityvios tėvystės mokymus. Ši paslauga teikiama šeimoms, norinčioms tobulinti ar įgyti tėvystės įgūdžių, siekiant išugdyti geriausias tėvų ir vaikų savybes bei padėti jiems atskleisti savo gebėjimus ir galimybes. 2019 m. šia paslauga pasinaudojo 60 tėvų.

Vaikų dienos centras taip pat veikia Troškūnų seniūnijos Raguvėlės gyvenvietėje. „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės vaikų dienos centre paslaugas gauna 20 vaikų iš socialinę riziką patiriančių šeimų, iš daugiavaikių ar nepilnų šeimų. Centre vaikams kiekvieną darbo dieną teikiamas maitinimas, ugdomi vaikų socialiniai įgūdžiai, vykdoma nusikalstamumo bei žalingų įpročių prevencija. Prireikus, vaikams teikiamos psichologo konsultacijos, bendradarbiaujama su vaiko aplinka (mokykla, šeima, vietos bendruomene). Vaikai taip pat aprūpinami būtiniausiais daiktais ir avalyne, jiems teikiamos sociokultūrinės paslaugos.

Anykščių rajono socialinių paslaugų centro Vaikų dienos centre teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos mokyklinio amžiaus socialinę riziką patiriantiems vaikams, socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams ir jų tėvams. 2019 m. Vaikų dienos centrą per dieną vidutiniškai lankė apie 25 vaikai. Vaikų dienos centre ugdomi vaikų socialiniai įgūdžiai (maisto ruošą, rūpinimasis asmens higiena ir pan.), aktyviai dalyvaujama kūrybinėje veikloje.

Nuo 2018 m. gruodžio mėnesio buvo įkurtas ir veiklą pradėjo Debeikių vaikų dienos centras VŠĮ „Šeimos idėjų centras“. Centro tikslas – teikti socialinių įgūdžių ugdymo bei sociokultūrinės paslaugas seniūnijoje gyvenantiems vaikams ir šeimoms. Centre organizuojamas vaikų užimtumas po pamokų, socialinių įgūdžių ir saviraiškos ugdymas ir kiti užsiėmimai. Taip pat vaikai centre gauna maitinimą ir pavėžėjimo į namus paslaugą. 2019 m. vaikų dienos centrą lankė 38 vaikai.

Vaikų dienos centrai padeda mažinti socialinę atskirtį, prisideda prie vaiko teisių apsaugos užtikrinimo, veikia kaip efektyvi prevencinė priemonė, todėl šių centrų plėtra, naujų atsiradimo skatinimas, ypač kūrimasis ten, kur jų anksčiau nebuvo, kad kuo daugiau vaikų galėtų gauti kokybiškas paslaugas, yra labai svarbus.

Atsižvelgiant į dabartinę situaciją, vaikų dienos, šeimos paramos, krizių centrų paslaugas vis dar reikėtų plėsti kaimiškose vietovėse, kuriose gyvena daug socialinę riziką patiriančių šeimų (Kavarsko ir kitose seniūnijose). Anykščių mieste tokių centrų poreikis yra išvystytas pakankamai. Socialinę riziką patiriančioms šeimoms taip pat tikslinga teikti socialinės priežiūros paslaugas savarankiško gyvenimo namuose.

6.1.4. Tėvų globos netekę vaikai

Anykščių rajono savivaldybė, vykdydama nuoseklią vaikų globos sistemos pertvarką, siekia laipsniškai atsisakyti institucinės vaikų globos, pereinant prie globos šeimoje, šeimynoje, bendruomeninių vaikų globos namų modelio. Įgyvendinant pertvarką 2018 m. buvo pertvarkyta Aulelių vaikų globos namų teisinė bazė. Pakeistas įstaigos pavadinimas – iš „Aulelių vaikų globos namai“ į „Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centras“. Centras suskirstytas į 3 padalinius: Globos centras, Bendruomeniniai vaikų globos namai ir Aulelių vaikų savarankiško gyvenimo namai.

Siekiant įgyvendinti reikalavimą nuo 2020 m. likusiems be tėvų globos vaikams socialinės globos nebeteikti vaikų socialinės globos namuose, 2019 m. buvo skatinama socialinė globa socialinių globėjų šeimose bei bendruomeniniuose vaikų globos namuose. Taip pat plečiant bendruomenines paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams ir socialinę riziką patiriantiems vaikams, 2019 m. buvo įsteigti antri bendruomeniniai vaikų globos namai (pirmi įsteigti 2018 m.).

Vaikai, netekę tėvų globos, 2019 m. buvo apgyvendinami šeimynose, savivaldybės pavaldumo Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centro padaliniuose bei socialinių globotojų šeimose.

Per 2019 m. socialinės paslaugos Anykščių šeimos ir vaiko gerovės centro Aulelių savarankiško gyvenimo namų padalinyje, dvejuose bendruomeniniuose globos namuose ir globos centro padalinyje buvo teikiamos 41 vaikui, o metų pabaigoje šio centro padaliniuose gyveno 27

vaikai, iš jų, Aulelių savarankiško gyvenimo namuose 2 šeimynose 13 vaikų, 2 bendruomeniniuose vaikų globos namuose 12 vaikų ir 2 vaikai globos centre.

4 socialinių globotojų šeimose 2019 m. buvo globojami 7 vaikai.

2019 m. gruodžio 31 d. Panevėžio Algimanto Bandzos kūdikių ir vaikų globos namuose gyveno 1 vaikas iš Anykščių rajono ir 1 vaikas Ventos socialinės globos namuose.

Rajono savivaldybėje yra įsteigta viena globojanti vaikus šeimyna – Jokūbavos šeimyna, 2019 m. gruodžio 31 d. buvo globojami 8 vaikai. Vilniaus rajone, Šv. Martyno šeimynoje 2019 m. pabaigoje buvo globojamas 1 vaikas iš Anykščių rajono savivaldybės, Editos Jančaitienės šeimynoje, įsikūrusioje Kauno rajone – 1 vaikas ir Šatrovienės šeimynoje, įsikūrusioje Utenos rajone, – 2 vaikai ir vienas vaikas, kuriam nustatyta laikinoji globa.

Šeimynų teikiamos socialinės globos paslaugos yra ne tik ekonomiškai efektyvesnės, bet ir kokybiškesnės, nes globojamiems vaikams sudaromos sąlygos, artimos biologinėje šeimoje gyvenančių vaikų gyvenimo sąlygoms. Dėl to sumažėja vaikų socialinės atskirties rizika, užkertamas kelias daugelio socialinių, psichologinių bei pedagoginių problemų kilimui visuose vaiko raidos etapuose. Todėl, siekiant geresnės paslaugų kokybės bei ekonominio efektyvumo, tikslinga plėsti šeimynų teikiamas paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams.

2019 m. rajone, 54 tėvų globos netekę vaikai, buvo globojami šeimų ar asmenų. Tai sudarė 60 procentų visų globos netekusių vaikų (2018 m. – 55 proc.).

Lyginant Anykščių rajono savivaldybę su kitomis Utenos apskrities savivaldybėmis, šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius 2018 m. buvo vienas didžiausių apskrityje (8 lentelė).

8 lentelė. Šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius Utenos apskrities savivaldybėse 2009–2018 m. pabaigoje

Savivaldybė	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Anykščių r. sav.	71	69	67	66	64	59	55	56	56	49
Ignalinos r. sav.	50	49	43	40	36	43	39	32	35	32
Molėtų r. sav.	42	44	38	37	35	28	36	37	42	42
Utenos r. sav.	81	77	83	76	82	80	80	70	66	63
Visagino sav.	45	43	41	43	52	57	51	48	45	49
Zarasų r. sav.	47	40	38	34	33	33	35	30	32	25

Šaltinis: Statistikos departamentas (www.stat.gov.lt)

6.1.5. Vaikai ir jaunimas

2019 m. Anykščių rajono savivaldybėje veikė 4 atviros jaunimo erdvės, kuriose buvo vykdomas atviras darbas su jaunimu, siekiant sudaryti galimybes užsiimti prasminga veikla ir saugiai leisti laisvalaikį saviraiškos erdvės nerandantiems jauniems žmonėms bei palengvinti jų integraciją į gyvenamąją aplinką, ypatingą dėmesį skiriant mažiau galimybių turinčiam, mažiau motyvuotam jaunimui, kuris dėl įvairių priežasčių neįsitraukia į vietos lygmeniu veikiančių jaunimo ar su jaunimu dirbančių organizacijų organizuojamas veiklas.

2019 m. Anykščių rajone veiklą vykdė Anykščių kultūros centro Ažuožerių ir Leliūnų skyrių atvirosios jaunimo erdvės, Anykščių rajono savivaldybės L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos atvirosios jaunimo erdvė ir Levaniškių bendruomenės centro atvirosios jaunimo erdvė. Per 2019 metus Atvirųjų jaunimo erdvių teikiamomis paslaugomis pasinaudojo 271 asmuo. Iš jų 56 iki 14 metų, 168 – 14–29 m. ir 47 – virš 29 m.

Anykščių rajone veiklas vykdančios atviros jaunimo erdvės finansuojamos Anykščių rajono savivaldybės biudžeto lėšomis iš Anykščių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 6 programos „Kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, sporto skatinimo ir jaunimo užimtumo programa“ priemonei Nr. 6.1.1.22 „Atvirųjų jaunimo erdvių veiklos užtikrinimas“ įgyvendinti skirtų lėšų. 2019 m. buvo finansuoti 4 projektai.

6.1.6 Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys

2019 m. pabaigoje Anykščių rajone buvo registruoti 11 asmenų, kurie anksčiau laiko paleisti iš įkalinimo įstaigų. Rajone socialinės adaptacijos priemonių tinklas socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų grupei nėra pakankamai išplėtotas, trūksta socialinės adaptacijos priemonės įgyvendinančių institucijų.

Asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų, taip pat skiriama pinigine parama – vienkartinė pašalpa. 2019 m. gauta ir patenkinta 11 prašymų vienkartinę pašalpą.

Asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų, įdarbinimo paslaugas teikia Užimtumo tarnyba. 2019 m. iš įkalinimo įstaigų grįžo 11 asmenų, iš jų 6 asmenys registravosi Užimtumo tarnyboje. Vienas asmuo iš registruotų Užimtumo tarnyboje buvo įdarbintas.

Seniūnijų ir miesto socialinio darbo organizatorių duomenimis, 2019 m. dėl socialinių paslaugų ir paramos kreipėsi 296 socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys. Socialinę riziką patiriančių asmenų pasiskirstymą pagal seniūnijas ir mieste pavaizduotas 9 lentelė.

9 lentelė. Socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų, kurie kreipėsi dėl socialinių paslaugų ir paramos, skaičius Anykščių mieste ir rajono seniūnijose 2019 m.

	Anykščių miestas	Anykščių seniūnija	Kurklių seniūnija	Andrioniškio seniūnija	Svėdasų seniūnija	Viešintų seniūnija	Kavarsko seniūnija	Traupio seniūnija	Debeikių seniūnija	Troškūnų seniūnija	Skiemonių seniūnija	IŠ VISO:
Socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų skaičius	74	21	11	20	25	18	51	12	18	32	14	296

Šaltinis: Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius

Besikreipiantiems asmenims seniūnijose buvo teikiamos bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne ir kt.). Anykščių rajono socialinių paslaugų centro teikiama asmeninės higienos ir priežiūros paslauga ir transporto organizavimo paslauga, socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys, 2019 m. nesinaudojo.

Šiai, socialinę riziką patiriančiai, asmenų grupei trūksta nakvynės namų, dienos centro ar socialinės adaptacijos tarnybos paslaugų. Į tokių paslaugų sudėtį turėtų įeiti informavimo, konsultavimo, atstovavimo, nakvynės suteikimo paslaugos, minimalios asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, minimalių buitinių paslaugų, sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas bei kitos paslaugos pagal asmenų poreikį.

Anykščių rajone jaučiamas specializuotų psichologinės bei socialinės rehabilitacijos įstaigų paslaugų poreikis socialinę riziką patiriantiems asmenims, turintiems ir kitų problemų: priklausomybė nuo alkoholio, narkotinių medžiagų, delinkventinis elgesys ir pan.

Šių paslaugų poreikį 2019 m. sumažino Anykščiuose veikiantis „Priklausomybių konsultacinis punktas“. Priklausomybių konsultaciniame punkte siekiama motyvuoti rizikingai vartojančius alkoholį asmenis keisti žalingus gyvenimo įpročius; motyvuoti ir nukreipti tiek priklausomus nuo alkoholio, tiek jų šeimos narius kreiptis dėl profesionalaus psichoterapinio gydymo; teikti paramą sveikstantiems žmonėms, baigusiems rehabilitacijos programą; padėti šeimos nariams, neretai išgyvenantiems kopriklausomybę. Šios paslaugos teikiamos tiek mieste, tiek seniūnijose.

2017 m. VšĮ „Anykščių jausmų ratas“ įkurtas moterų reintegracijos centras „Vilties namai“, kurio tikslas – suteikti sąlygas moterims sveikti nuo priklausomybių, padėti išmokyti gyventi su savo

liga, pritaikyti sveikimo programą visai šeimai. Per 2019 m. centras paslaugas teikė 19 moterų. 2019 metų pabaigoje, centre gyveno 10 moterų.

Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ įkurtuose savarankiško gyvenimo namuose Anykščių rajone, Troškūnuose asmenys, turintys priklausomybių, mokosi gyventi savarankiškai. Čia jiems teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, sociokultūrinės, asmeninės higienos ir priežiūros bei kitos paslaugos. Savarankiško gyvenimo namuose asmenys patys gamina maistą, tvarko namus, atlieka įvairius vidaus remonto darbus, užsiima daržininkyste ir gyvulininkyste bei kitais darbais, padedančiais užtikrinti gyventojų darbinių įgūdžių išsaugojimą bei ugdymą. 2019 m. savarankiško gyvenimo namuose gyveno 20 asmenų, iš jų 4 – Anykščių rajono gyventojai.

Šiuo metu suaugusiems socialinę riziką patiriantiems asmenims, pvz. turintiems priklausomybių nuo alkoholio, ilgalaikės socialinės globos paslaugos taip pat teikiamos ir globos įstaigose, skirtose senyvo amžiaus ar neįgaliesiems asmenims. Kadangi pastarosiose įstaigose dažnai nėra galimybės šiems asmenims suteikti specifinės psichologinės bei socialinės reabilitacijos paslaugas, šie klientai negauna reikiamos pagalbos bei sukelia nemažai problemų globojančioms įstaigoms pažeidinėdami vidaus tvarkos taisykles. Todėl šiai asmenų grupei reikia organizuoti ir teikti socialines paslaugas psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigose.

2014 m. gruodžio mėn. įsikūręs Anykščių socialinės gerovės centras, teikė socialines paslaugas asmenims, turintiems priklausomybių. Buvo teikiamos šios bendrosios paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas ir kt.

Nuo 2017 m. spalio mėnesio centras pradėjo vykdyti socialinį projektą, kurio tikslas – teikti socialinės integracijos paslaugas siekiant integruoti socialinę atskirtį patiriančius asmenis į darbo rinką. 2019 m. centre paslaugas gavo 64 (2018 m. – 45) socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys.

Lyginant Anykščių rajono savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų išvystymą 2019 m. su Socialinių paslaugų išvystymo normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 „Dėl socialinių paslaugų išvystymo normatyvų patvirtinimo“, pastebima, kad įvykdyti trumpalaikės ir dienos socialinės globos suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims normatyvai, pagalbos namuose suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims normatyvai, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose senyvo amžiaus asmenims normatyvai, ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos socialinės globos namuose ir šeimynose normatyvai, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo šeimų namuose ir priežiūros centruose normatyvai. Kiti socialinių paslaugų išvystymo normatyvai neatitinka patvirtintų normatyvų nesant tam tikram socialinių paslaugų rūšies poreikiui.

Atsižvelgiant į tai, kad dauguma socialinių paslaugų išvystymo normatyvų Anykščių rajone yra įvykdyti, galima teigti, kad Anykščių rajono gyventojai gauna jiems pagal poreikį reikalingas socialines paslaugas. Jeigu Savivaldybėje nėra atitinkamų socialinių paslaugų įstaigų, paslaugos perkamos iš kituose rajonuose veikiančių įstaigų.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
		iš viso	iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	biudžetinėse	40	19	84
1.2.	viešosiose	-	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje	11	11	-
	Iš viso:	51	30	84

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Socialinių paslaugų planas 2019 m. buvo parengtas vienuoliktą kartą. Beveik visos priemonės, numatytos plane, per 2019-uosius metus buvo įgyvendintos.

Savivaldybės gyventojams buvo teikiamos numatytos socialinės paslaugos. Jas teikė tiek Anykščių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus darbuotojai, tiek biudžetinės socialinių paslaugų įstaigos, tiek nevyriausybiniis sektorius.

Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, teikiamų socialinių paslaugų – dienos socialinės globos neįgaliesiems asmenims institucijoje bei asmens namuose, pagalbos į namus, ilgalaikės socialinės globos institucijoje – apimtys, lyginant su 2018 m., augo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugų – sumažėjo, o kitų paslaugų apimtys išlaikytos beveik tokios pačios.

Pagrindiniai Socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai buvo neįgalūs, senyvo amžiaus asmenys, kuriems buvo teikiamos pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmens namuose, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugos. Taip pat socialinę riziką patiriančios šeimos, gavusios socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, sociokultūrines bei kitas bendrąsias socialines paslaugas. Transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne paslaugos teiktos socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims. Informavimo ir konsultavimo paslaugos teiktos vaikus globojančioms šeimoms.

Į socialinių paslaugų teikimą buvo įtrauktos ir nevyriausybinių organizacijų, kurių teikiamas paslaugas Savivaldybė finansavo per Socialinių paslaugų, Neįgaliųjų socialinės integracijos programas. Pagal šias programas teiktos sociokultūrinės, paslaugos, toliau savo veiklą tęsė pagyvenusių asmenų dienos užimtumo centras, teikiamos kompleksinės socialinės paslaugos rajono neįgaliesiems, vaikams ir jaunimui.

Anykščių rajono savivaldybėje nuo 2017 m. kovo mėn. įgyvendinamas projektas „Kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimoms Anykščių rajono savivaldybėje“. Projektas tęsiamas ir bus vykdomas iki 2021 m. kovo mėn. Per 2019 metus bendras dalyvių skaičius buvo 543, kuris pasiskirstė pagal lankomas veiklas. 2019 metais projekte dalyvavo 344 moterys ir 199 vyrai.

Projekto „Kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimoms Anykščių rajono savivaldybėje“ tikslas – sudaryti sąlygas Anykščių rajono šeimoms gauti kompleksiškai teikiamas paslaugas, siekiant įgalinti šeimas įveikti iškilusius sunkumus ir krizes.

Projekto metu įgyvendinamas uždavinys – suteikti Anykščių rajono savivaldybės šeimoms kokybiškai kompleksiškai teikiamas paslaugas. 2019 metais įgyvendintos šios veiklos:

1. Paslaugų šeimai teikimo organizavimas, koordinavimas, informavimas ir konsultavimas „Bendruomeniniuose šeimos namuose“.

2. Paslaugos „Psichosocialinė pagalba“ šeimai teikimas.

3. Paslaugos „Šeimos įgūdžių ugdymas ir sociokultūrinės paslaugos“ šeimai.

4. Vaikų priežiūros paslaugos.

5. Asmeninio asistento paslauga.

Projektas įgyvendinamas su partneriais: Anykščių socialinės gerovės centru, kuris atlieka „Bendruomeninių šeimos namų“ funkciją, Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centru ir Anykščių socialinių paslaugų centru.

„Vieno langelio“ principu yra sudarytos galimybės gauti konsultacijas, socialinę, psichologinę, psichoterapinę pagalbą „Bendruomeniniuose šeimos namuose“ bei šeimos įgūdžių ugdymo ir sociokultūrinės paslaugas, vaikų priežiūros paslaugas Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centre. Paslaugų tikslinė grupė – šeimos. Paslaugos teikiamos šeimoms, kurios pačios kreipiasi dėl pagalbos, taip pat siūlomos sunkumus patiriančioms šeimoms, atsižvelgiant į bendrojo lavinimo mokyklų, ikimokyklinių ugdymo įstaigų, vaikų teisių apsaugos skyriaus ar Anykščių švietimo pagalbos tarnybos pateiktą informaciją.

Paslaugas teikia Anykščių socialinės gerovės centre 0,5 etatu įdarbintas socialinis darbuotojas – bendruomeninių šeimos namų koordinatorius. Psichosocialinės pagalbos šeimai

paslaugas teikia Anykščių gerovės centre įdarbinti psichologas ir socialinis darbuotojas. Šeimos įgūdžių ugdymo ir sociokultūrinės paslaugas teikia Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centre įdarbintas socialinis darbuotojas ir užimtumo specialistas, bei lektoriai ir treneriai (įdarbinti pagal autorines sutartis, esant poreikiui). Anykščių socialinių paslaugų centro darbuotojai teikia asmeninio asistento paslaugą.

2019 m. Anykščių rajono socialinių paslaugų centras toliau įgyvendino Integralios pagalbos plėtros projektą, kurio metu Anykščių rajono savivaldybės gyventojams nuo 2016 m. pradėtos teikti dienos socialinės globos paslaugos kartu su slaugytojų pagalba. Projektą įgyvendino 2 mobilios komandos, kurios aprūpintos transporto priemonėmis, slaugos, sanitarinėmis – higienos priemonėmis, darbo drabužiais, paslaugų gavėjų užimtumo priemonėmis. Organizuotas konsultavimo paslaugų teikimas šeimos nariams, prižiūrintiems neįgalius ar senyvo amžiaus asmenis.

Siekiant sumažinti institucinės globos poreikį 2019 m. laikinai tėvų globos netekę vaikai buvo apgyvendinami pas socialinius globotojus. 2019 m. 4 socialinių globotojų šeimose buvo globojami 7 vaikai.

Atėinančiais metais svarbu išlaikyti teikiamų socialinių paslaugų įvairovę bei apimtis, o esant finansinėms galimybėms – didinti teikiamų nestacionarių paslaugų apimtis.

III. UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Savivaldybės bendrieji socialinių paslaugų plėtros prioritetai:

- 1 prioritetas: socialinę paramą teikti socialinių paslaugų forma.
- 2 prioritetas: teikti socialiai teisingas, ekonomiškai efektyvias bei subalansuotas socialines paslaugas įvairioms socialinėms grupėms.
- 3 prioritetas: užtikrinti, kad teikiamos paslaugos būtų kokybiškos ir efektyvios.

Atsižvelgiant į rajono socialinę demografinę situaciją, Anykščių rajono savivaldybėje prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės:

- 1) neįgalieji;
- 2) senyvo amžiaus asmenys;
- 3) socialinę riziką patiriantys vaikai;
- 4) socialinę riziką patiriančios šeimos;
- 5) likę be tėvų globos vaikai.

Šios socialinės grupės yra menkliau integruotos į visuomenę, turi mažiau arba visai neturi galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime.

Vertinant Anykščių rajono socialinę demografinę situaciją, prioritetinės socialinių paslaugų rūšys:

1. Dienos socialinės globos bei socialinės priežiūros paslaugos senyvo amžiaus asmenims bei neįgaliesiems, siekiant sumažinti ilgalaikės socialinės globos institucijoje poreikį.

2. Socialinės priežiūros paslaugos socialinę riziką patiriantiems vaikams bei šeimoms (ypač vaikų dienos centrų paslaugos kaimo vietovėse).

3. Socialinės priežiūros bei dienos socialinės globos paslaugos suaugusiems asmenims su negalia bei socialinę riziką patiriantiems asmenims.

Taip pat savivaldybėje prioritetas teikiamas ilgalaikės stacionarios socialinės globos paslaugų apimčių mažinimui be tėvų globos likusiems vaikams, skatinant ir remiant įvaikinimą ir globą (rūpybą) šeimose, šeimynose bei socialinių globėjų šeimose.

10. Priemonių planas

1 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje UŽTIKRINTI NESTACIONARIŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ RAJONO GYVENTOJAMS BEI PLĖTOTI NESTACIONARIAS PASLAUGAS KAIP ALTERNATYVĄ STACIONARIŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTAIGŲ PASLAUGOMS				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1.1. Užtikrinti bendrųjų socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis	1.1.1. Finansuoti transporto organizavimo paslaugas	17 300 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centas	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 252
	1.1.2. Finansuoti sociokultūrinių paslaugų teikimą	600 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 308
	1.1.3. Finansuoti asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugas	9 000 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 108
	1.1.4. Organizuoti, teikti bei finansuoti kitas bendrąsias socialines paslaugas (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtinaisiais drabužiais ir avalyne, ir kt.)	7 700 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų įstaigos, NVO	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 300
1.2. Plėtoti socialinės priežiūros, dienos	1.2.1. Finansuoti dienos centrų	14 100 Eur Savivaldy-	Savivaldybės administracija	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius

socialinės globos paslaugas, kaip alternatyvą ilgalaikės socialinės globos paslaugoms į paslaugų teikimą įtraukiant nevyriausybines organizacijas	veiklą prioritetinėms socialinių paslaugų gavėjų grupėms (vaikams, patiriantiems socialinę riziką, senyvo amžiaus asmenims)	bės biudžetas	ir Anykščių socialinių paslaugų centras	45
	1.2.2. Finansuoti dienos socialinės globos institucijoje paslaugas asmenims su negalia	60 000 Eur Savivaldybės biudžetas; 50 000 Eur Valstybės biudžeto tikslinė dotacija	Savivaldybės administracija ir Anykščių socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 15
	1.2.3. Organizuoti ir finansuoti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų teikimą šeimoms, patiriančioms socialinę riziką	294 700 Eur Valstybės biudžeto tikslinė dotacija; 28 300 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 636
	1.2.4. Organizuoti ir finansuoti pagalbos į namus paslaugas senyvo amžiaus, neįgaliems asmenims	173 600 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 270
	1.2.5. Organizuoti ir finansuoti dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose	13 500 Eur Savivaldybės biudžetas; 40 000 Eur Spec. lėšos; 143 500 Eur Valstybės biudžeto tikslinė dotacija; 64 700 Eur ES struktūrinių	Savivaldybės administracija ir Anykščių socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 92

	1.2.6. Finansuoti savarankiško gyvenimo namų paslaugas senyvo amžiaus asmenims	29 800 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 12
	1.2.7. Finansuoti teikiamas intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apnakvindinimo paslaugas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, jose augantiems vaikams ir asmenims, atsidūrusiems krizinėje situacijoje, šeimynose bei kitose institucijose	14 400 Eur Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija ir Anykščių socialinių paslaugų centras	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 20
	1.2.8. Finansuoti kitų socialinės priežiūros paslaugų teikimą rajono gyventojams (laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugas) atsižvelgiant į gyventojų poreikius bei savivaldybės galimybes	18 000 Eur Savivaldybės biudžetas 33 400 Eur ES struktūrinių fondų lėšos	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras, NVO	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 5 Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 8
2 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje UŽTIKRINTI ESAMO ILGALAIKĖS (TRUMPALAIKĖS) SOCIALINĖS GLOBOS PASLAUGŲ POREIKIO TENKINIMĄ RAJONO GYVENTOJAMS				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos Eur, finansavimo	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas

		šaltiniai		
2.1. Organizuoti kokybiškų ilgalaikės / trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimą vaikams, neįgaliems asmenims, senyvo amžiaus asmenims	2.1.1. Atlikti poreikio vertinimą bei finansuoti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams bei socialinę riziką patiriantiems vaikams	2 300 Eur Savivaldybės biudžetas 78 600 Eur Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 21
	2.1.2. Atlikti poreikio vertinimą bei finansuoti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas neįgaliems asmenims	30 000 Eur Savivaldybės biudžetas 18 000 Eur Valstybės biudžeto tikslinė dotacija	Savivaldybės administracija	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 10
	2.1.3. Atlikti poreikio vertinimą bei finansuoti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliems senyvo amžiaus asmenims	160 000 Eur Savivaldybės biudžetas 80 000 Eur Valstybės biudžeto tikslinės dotacijos lėšos	Savivaldybės administracija	Suteiktų paslaugų / gavėjų skaičius 50
2.2. Skatinti ir remti įvaikinimą ir globą (rūpybą) šeimose bei globą (rūpybą) šeimynose.	2.2.1. Informuoti visuomenę apie įvaikinimą, globą (rūpybą), skatinant prisidėti prie stacionarios vaikų globos mažinimo	—	Savivaldybės administracija ir Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Nuolatinis informacijos teikimas
3 tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje GERINTI TEIKIAMŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ KOKYBĘ BEI UŽTIKRINTI INFORMACIJOS APIE SOCIALINES PASLAUGAS PRIEINAMUMĄ GYVENTOJAMS				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
3.1. Užtikrinti socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą	3.1.1. Organizuoti vidinius seminarus darbuotojams socialinių	—	Socialinės paramos skyriaus vadovas,	Seminaruose dalyvavusių asmenų skaičius 24

	paslaugų teikimo klausimais, supažindinant su socialinio darbo naujovėmis 3.1.2. Dalyvauti respublikiniuose bei kitų įstaigų organizuojamuose mokymuose socialinių paslaugų teikimo klausimais	—	socialinių paslaugų įstaigų vadovai Socialinės paramos skyriaus vadovas, socialinių paslaugų įstaigų vadovai	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius 24
3.2. Teikiant socialines paslaugas bei gerinant paslaugų kokybę, bendradarbiauti su nevyriausybėmis organizacijomis, sveikatos priežiūros įstaigomis ir kitomis institucijomis	3.2.1. Rinkti bei sisteminti informaciją apie rajone veikiančias nevyriausybines socialines paslaugas teikiančias organizacijas 3.2.2. Organizuoti NVO, kitų socialinių paslaugų teikėjų bei savivaldybės atstovų „Apskrito stalo“ diskusijas rajone teikiamų socialinių paslaugų infrastruktūros plėtojimo klausimais 3.2.3. Plėtoti slaugos ir socialinių paslaugų (ilgalaikės priežiūros paslaugų) bendro teikimo sistemą	—	Socialinės paramos skyrius Savivaldybės administracija Socialinės paramos skyrius, Savivaldybės gydytoja, Anykščių pirminės sveikatos priežiūros centras	Sukaupta bei susisteminta informacija Suorganizuotos diskusijos; diskusijose dalyvavusių asmenų skaičius 10 Suteiktų ilgalaikės priežiūros paslaugų skaičius 20
3.3. Vykdyti informacijos apie socialines paslaugas	3.3.1. Nuolat konsultuoti gyventojus	—	Socialinės paramos skyrius,	Nuolat vykdomos konsultacijos

ir socialinių paslaugų teikėjus sklaidą	socialinių paslaugų klausimais		Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	
	3.3.2. Teikti aktualią informaciją gyventojams pasinaudojant masinės informacijos priemonėmis (savivaldybės internetine svetaine, spauda, televizija ir kt.)	—	Savivaldybės administracija	Informacija masinės informacijos priemonėse
3.4. Gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę, atsižvelgiant į gyventojų poreikius ir nuomonę	3.4.1. Atsižvelgiant į klientų pasiūlymus, gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę	—	Socialinės paramos skyrius, Anykščių rajono socialinių paslaugų centras	Gyventojų pasitenkinimas teikiamomis socialinėmis paslaugomis

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2020 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa	Bendruomeniniai vaikų globos namai	1
		Socialinės globos namai suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims	1
2.	Trumpalaikė socialinė globa	Bendruomeniniai vaikų globos namai	1
3.	Kitos socialinės paslaugos (įrašykite)	-	-

IV. FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas	
		Praėję metai (2019 m.) tūkst. Eur	Einamieji metai (2020 m.) tūkst. Eur	Ateinantys metai (2021 m.) tūkst. Eur
1	2	3	4	5
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms	1 668,2	1 975,9	2 000,0
1.1.	palyginti su bendru savivaldybės biudžetu, proc.*	6,1	6,6	7,0
2.	Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos	869,5	948,4	1009,1
	iš jų:			
2.1.	Šeimų, patiriančių socialinę riziką, socialinei priežiūrai organizuoti	263,0	294,7	294,7
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	334,2	290,0	350,0
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	261,3	351,7	364,4
2.4.	vaikų ilgalaikiai / trumpalaikiai globai organizuoti**	11,0	12,0	-
3.	ES struktūrinių fondų lėšos	70,1	34,5	17,3
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas	85,6	85,6	85,6
5.	Kitos lėšos	-	-	-
	Iš viso	2 693,4	3 044,4	3 112,0

* Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, lyginant su bendru savivaldybės biudžetu, apskaičiuojamos sudedant 1, 2.1, 2.2, 2.4 ir 4 eilutes (socialinių biudžetinių įstaigų spec. lėšos)

** Valstybės specialioji tikslinė dotacija Šeimos ir vaiko gerovės centrui, skiriama nuo 2011 m. sausio 1 d.

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

2020 m. savivaldybės biudžeto planinės išlaidos socialinėms paslaugoms (be valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų ir specialiųjų lėšų), lyginant su 2019 m. išlaidomis, didėja apie 19 proc., planinis išlaidų socialinėms paslaugoms poreikio procentas, lyginant su 2019 m. bendru savivaldybės biudžetu, taip pat auga.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš savivaldybės biudžeto būdai

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Planinės lėšos	
		Praėję metai 2019 m. (tūkst. Eur)	Einamieji metai 2020 m. (tūkst. Eur)
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	23,8	27,5
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	1 257,4	1 516,6
	iš jo:		

2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	1 257,4	1 516,6
2.2.	apskričių viršininkų įstaigoms (regioninių socialinių paslaugų įstaigoms) pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	16,9	20,0
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	23,1	21,0
	Iš viso:	1 321,2	1 585,1

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

2020 m. Anykščių rajono savivaldybėje, lėšos, žmogiškųjų išteklių plėtrai nenumatomos.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytu priemonių finansavimu

Iš Anykščių rajono savivaldybės biudžeto 2020 m. socialinėms paslaugoms numatoma skirti 1 957 900 Eur.

Savivaldybės finansinės galimybės, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, yra ribotos, todėl socialinių paslaugų gyventojams teikimas organizuojamas atsižvelgiant į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes (žr. 28 psl.).

15.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

Lyginant su 2018 m., 2019 m. Savivaldybėje buvo išlaikytos jau teikiamų socialinių paslaugų apimtys. Anykščių rajono savivaldybė socialines paslaugas organizuoja pagal gyventojų poreikius.

Lyginat su ankstesniais metais, Savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai yra tenkinami geriau. Pažymėtina, jog į socialinių paslaugų teikimą vis aktyviau įsitraukia ir rajone veikiančios nevyriausybines organizacijos, tačiau organizacijų iniciatyvos dar labai trūksta kaimiškose rajono vietovėse. Šiuo metu kaimo ir mažų miestelių gyventojai turi mažiau galimybių gauti reikiamas socialines paslaugas, šiose vietovėse trūksta įvairesnių visų socialinių grupių poreikius atitinkančių socialinių paslaugų.

V. PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija

Per ateinančius metus Anykščių rajono savivaldybėje sėkmingai plėtojant socialinių paslaugų sistemą tikimasi, jog prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės gaus jų poreikius visiškai tenkinančias bei geros kokybės socialines paslaugas.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Teikiant socialines paslaugas ir per ateinančius metus plečiant socialinių paslaugų tinklą bei didinant mastą, bus orientuojamasi į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes: neįgaliuosius asmenis, senyvo amžiaus asmenis, socialinę riziką patiriančius vaikus, socialinę riziką patiriančias šeimas ir be tėvų globos likusius vaikus. Šioms gavėjų grupėms plėtojant paslaugas ypatingas dėmesys bus skiriamas nestacionarių socialinių paslaugų teikimui. Nestacionarios socialinės paslaugos tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu kur kas efektyvesnės nei stacionarių socialinių paslaugų įstaigų teikiamos globos paslaugos.

Šioms paslaugų gavėjų grupėms reikia plėsti tokių rūšių socialines paslaugas:

1. Neįgaliesiems asmenims – pagalbos į namus, dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose, trumpalaikės socialinės globos („atokvėpio“ paslaugas), socialinės priežiūros centrų, organizuojančių dienos užimtumą, paslaugas.

2. Senyvo amžiaus asmenims – pagalbos namuose, dienos socialinės globos asmens namuose, socialinės priežiūros (dienos užimtumo centrų) paslaugas. Šios paslaugos turėtų sudaryti palankias sąlygas asmeniui kuo ilgiau turėti savarankišką ir visavertį gyvenimą bendruomenėje, savo namuose bei sumažintų stacionarios globos poreikį.

3. Socialinę riziką patiriantiems vaikams – vaikų dienos centrų, organizuojančių užimtumą dienos metu, paslaugas visose Anykščių rajono seniūnijose, delinkventinio elgesio vaikams skirtų regioninių socializacijos centrų paslaugas.

4. Socialinę riziką patiriančioms šeimoms – gerinti teikiamų socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų kokybę.

5. Likusiems be tėvų globos vaikams – skatinti įvaikinimą, globą (rūpybą) šeimose, plėsti ilgalaikės bei trumpalaikės globos šeimynose paslaugas, plėsti socialines paslaugas vaikams, išėjusiems iš stacionarių globos įstaigų (pvz. savarankiško gyvenimo namų paslaugos), organizuoti „atokvėpio“ paslaugas globėjams.

Teikiant socialines paslaugas, svarbu bendradarbiauti ir dirbti komandoje. Socialinės paslaugos turėtų būti teikiamos kompleksiskai bei derinamos su kitomis socialinės ir sveikatos apsaugos formomis. Todėl viena prioritetinių socialinių paslaugų plėtros kryptių yra ilgalaikės priežiūros paslaugų (kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrų bendru įsakymu patvirtintame Slaugos ir socialinių paslaugų bendro teikimo tvarkos apraše) teikimo sistemos plėtojimas bei šių paslaugų teikimas rajono gyventojams, kuriems nustatytas šios paslaugos poreikis.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

2020 m. savivaldybės biudžetas, lyginant su 2019 m., padidėjo apytiksliai 10 proc. Biudžeto dalis socialinėms paslaugoms kasmet turėtų didėti 1-5 proc.

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Geresnio savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikio tenkinimo būtų siekiama, jei savivaldybės biudžeto dalis – lėšos, skirtos finansuoti socialines paslaugas bei valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų socialines paslaugas – kasmet didėtų bent 1 proc.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Pagalba globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams	Pagal poreikį
Laikino atokvėpio paslauga	20

VI. PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Anykščių rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai yra Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius bei Socialinės paramos skyrius.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Socialinių paslaugų planas vertinamas mažiausiai vieną kartą per metus. Plano vertinimo rezultatai aptariami su socialinių paslaugų įstaigų vadovais, Anykščių rajono savivaldybės administracijos atstovais bei asmenimis, atsakingais už plano vertinimą, rengimą ir priežiūrą. Vertinama plano įgyvendinimo eiga, aptariamose iškilusios kliūtys, atsiradusios siekiant numatytų tikslų bei uždavinių, ieškoma galimų alternatyvių sprendimų.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių

efektyvumas

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros metu turėtų būti reguliariai atliekama pasiektų rezultatų, tikslų bei uždavinių analizė. Atsižvelgiant į kintančias aplinkybes, atliekamas numatytų vykdyti priemonių efektyvumo vertinimas. Vertinant plane numatytas įgyvendinamas priemonės vadovaujamosi socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintais Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijais. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūra bei kontrolė derinama su savivaldybės strateginio plano įgyvendinimo priežiūros procedūra ir tvarka.
